

Kurtuluş Savaşımızda
Yunan Başkomutanı
TRİKOPİS
ve
Afyonkarahisar'lı
Ahmet avuş

KATKIDA BULUNANLAR

İbrahim KAZAL – Bedri YANBOL – Ahmet ÜNLÜ

Osman UNLU – Orhan TURAN – Kadir DAYLIK

AYTAM yayınları no: 3
Mart 2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
REİSİ BAŞKUMANDAN GAZİ MUSTAFA
KEMAL (ATATÜRK) KARARGAHHINI 25.8.1922
GÜNÜ BURADA, KOCATEPE'DE, KURDU.
26.8.1922 SABAHİ SAAT 4,30 DA TÜRK
ORDULARINA DÜŞMANA TAARRUZ EMRİNİ
VERDİ.
BOZULAN YUNAN ORDUSUNU 30.8.1922
GÜNÜ DUMLUPINAR MEYDAN MUHAREBE-
SİNDE YOK ETTİ.
ORDULAR; İLK HEDEFİNİZ AKDENİZ-
DİR. İLERİ İLENERİLE 3.9.1922 GÜNÜ YUNANLI-
LARI DENİZE DÖKTÜ.
AFYONKARAHİSAR VİLİYETİ HALKI EBEDİ
MATIRASINA ŐUKRANLARINI SUNAR 26.8.1953

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
E-posta: 1 - Trikopis yakalandığında sopa yedi mi?.....	3
E-posta: 2 - Trikopis yakalandığında sopa yedi mi?.....	4
E-posta: 3 - Trikopis yakalandığında sopa yedi mi?.....	5
E-posta: 4 - Trikopis yakalandığında sopa yedi mi?.....	6
E-posta: 5 - Sayın Bedri Bey.....	7
E-posta: 6 - Kurtuluşumuzdaki “sıradan” insanlar.....	8
E-posta: 7 - “Atatürk, Trikopis'e dedi ki...”.....	10
E-posta: 8 - “Atatürk, Trikopis'e dedi ki...”.....	10
E-posta: 9 - Yunan Başkumandanı Trikopis'i esir eden askerimiz: Ahmet Çavuş.....	12
E-posta: 10 - AYTAM'dan ses gelmiyor.....	13
E-posta: 11 - Özür dileriz, sorun giderildi.....	14
E-posta: 12 - Trikopis yakalandığında sopa yememiştir.....	15
E-posta: 13 - Trikopis nasıl esir edildi?.....	17
E-posta: 14 - Çavuş Ahmet Ünlü ve Trikopis üzerine.....	21
E-posta: 15 – Merakla bekliyoruz.....	22
E-posta: 16 – Merakla bekliyoruz.....	23
E-posta: 17 – Babam Ahmet Çavuş'u hatırlıyormuş.....	24
E-posta: 18 – Trikopis'in esir alınması çok önemli bir olaydır.....	25
E-posta: 19 – Trikopis'in esir alınması çok önemli bir olaydır (2).....	27
E-posta: 20 – Gazi Ahmet Çavuş ve Trikopis üzerine.....	29
E-posta: 21 – Gazi Ahmet Çavuş Hakkında.....	31
E-posta: 21 – Ahmet Çavuş dosyası (e-kitaba doğru).....	32
E-posta: 22 – Trikopis'in esir alınması çok önemli bir olaydır.(3).....	33
E-posta: 23 – Trikopis.....	34
E-posta: 24 – Australia'dan selamlar.....	35
E-posta: 25 – Tüm alıntılarda kaynak gösterilmiştir.....	36
E-posta: 26 – Tüm alıntılarda kaynak gösterilmiştir.....	37
E-posta: 27 – Ahmet Çavuş unutulmamalıdır.....	38
E-posta: 28 – Ahmet Çavuş unutulmamalıdır.....	41
E-posta: 29 – Farklı anlatımlar.....	42
E-posta: 30 – Trikopis'in kılıcı (1).....	46
E-posta: 31 – Trikopis'in kılıcı (2).....	48
E-posta: 32 – Kurtuluş Savaşımızda Yunan Başkumandanı Trikopis ve Afyonkarahisar'lı Ahmet Çavuş.....	51
E-posta: 33 – Kurtuluş Savaşımızda Yunan Başkumandanı Trikopis ve Afyonkarahisar'lı Ahmet Çavuş.....	52
E-posta: 34 – Babam Ahmet Çavuş.....	53

E-posta: 1 – Trikopis yakalandığında sopa yedi mi?

Değerli Dostlar,

İlginç bir giriş yaparak, Afyonkarahisar'ın tarihi ile ilgili yeni bir konu başlatmak istiyorum.

Kuvayi Milliye Destanı'nda Nazım Hikmet,

“Sonra, 30 Ağustosta düşman kuvayi külliyesi imha ve esir olundu.

Esirler arasında General Trikopis:

Alaturka sopa yemiş bir temiz
ve sırmaları kopuk Frenk uşağı...”

diyor.

Trikopis yakalandığında sopa yedi mi? Bilgileriniz, görüş ve düşüncelerinizle katılır mısınız? Haydi,

Av.Kadir Daylık – 25.01.2007

E-posta: 2 - Trikopolis yakalandığında sopa yedi mi?

Sevgili Kadir Bey,

1999 Yılında 98 yaşında kaybettiğim büyük babamdan dinlemiştim.

Yunan askerleri, Afyon Tınaztepe kasabesindeki, savaşa gidemeyecek yastaki çocukları toplayarak, istikam çukuru kazdırmak için Tınaztepe'ye 7km uzaklıktaki Kocatepe'nin eteklerine götürmüşler. Büyük dedem bu götürülen çocuklardan birisinin kendisi olduğunu söyledi.

Yunan karargâhına gittiğinde, Trikopolis'in kendilerini denetlediğini, bu denetleyen kişinin Trikopolis olduğunu Yunan askerlerinin disiplinlerinden anladığını ama bu kişinin rütbelерinin üzerinde olmadığını söyledi. Bundan dolayı: Trikopolis'in rütbelерinin Türk askerleri tarafından değil, esir olursa tanınmamak için kendisinin söktüğünü düşünüyorum.

"Alaturka sopa yemiş bir temiz" denilirken de Türk süvarisi tarafından Yunan ordusunun bozguna uğratıldığını anlatılmaya çalışıldığını düşünüyorum.

Trikopolis'in karargâhı Tınaztepe kasabası sınırları içinde olan Sivriönü mevkiindedir. Bu karargâhın yerini orta yaş gurubundaki kasaba halkının tamamına yakını bilir.

Buradaki Yunan karargâhının bozulmasına en çok emeği geçen, harekât başlamadan Yunan karargâh sınırlarındaki sınır tellerini kesen ve bu eylemi yaparken şehit düşen askerimizin mezarı da kasabaya 4 - 5km uzaklıktadır.

Not: Bu şehidimizin mezarını 1968 den 1995 yıllarına kadar görüyordum. Uzun zamandır yurt dışında olmamdan dolayı 95 yılından sonra ne durumda olduğunu bilmiyorum.

Aytam gurubu olarak bu şehidimizin mezarını yaptırmayı düşünürseniz bende elimden gelen yardımı yaparım.

Saygılarımı sunuyorum.

Ibrahim KAZAL - Sydney Australia - 25.01.2007

E-posta: 3 – Trikopis yakalandığında sopa yedi mi?

Sevgili İbrahim Kazal,

Benim babam da 1991 yılında 90 yaşında vefat etti. 1317 doğumluydu. Senin büyük dedenle benim babam demek ki aynı yaşlardaymış. Senin anlattıklarının daha detaylısını küçücük çocukluğumdan başlayarak ölene kadar her fırsatta anlattı.

Babamın anlattığı benzer olay şu:

Hatırladığım kadarıyla (ki unutamam çünkü çok dinledim.) babam iki ağabeyi seferberlikte şehit olduğu ve babasız ailede tek erkek çocuk olduğu için askere alınmamış. Ancak asker ihtiyacı artınca askere alınacakken Yunan Afyon'u işgal etmiş. İşgalciler askerlik çağındakileri toplamış kendi cephelerine götürmüşler. Sizin dedeniz gibi. Orada ikinci derecede askerlik görevleri vermişler. Cephe hazırlama v.s. Yani hammallık işleri. Esaret kampı. Buraya kadar savaş ortamın da normal. Benim babamın anlattıklarındaki esas çarpıcı taraf bundan sonrasındır.

Babam o devrin okumuş grubundan. İşgal olmasa belki Darülfünuna gidecek. Darül Hilafe denilen o devrin saygın bir okulunun son sınıfında. Onu kazma, kürek, balyoz, gibi ağır bir göreve vermişler. Verildiği gün o işi yaparken azap duyduğunu gören Yunan yönetici (Çavuş diyelim) daha iyi bir göreve vermiş.

Şimdi anlatacağım daha çarpıcı. Ben babamın yalancısıyım. Bu olayı belki her toplantıda yüzlerce defa anlattı dersem çok olmaz. Toplandıkları kamp tahminim Kocatepe civarları. Çünkü yaya dönüş yollarını anlattığında o güzergâhı veriyor. Yani seni dedenin anlattıklarıyla benzer. Afyon'a yaya olarak dönerken bir gece yol üzerindeki Avren (Akviran) köyünde kalmış.

Gelelim nasıl kurtulduğuna.

Kamptaki tutsaklardan, gözü pek etkili bir kişi varmış. (Adını da söylerdi) Babam ona demiş ki ağabey biz buradan kurtuluruz. Nasıl? Önümüz bayram. Bunlardan bayram izni isteyelim. Nasıl yapalım. O gece bir iki kişi sohbet havasında değişik çadırlarda planları yapmışlar. Babamın verdiği taktik ve o gözü pek ağabey'in kamptakileri yönlendirmesiyle ertesi gün büyük tepki gösterilmiş. Sabah toplantısında kimse işe çıkmamış ve kumandan diye bağırmış. Üst düzey komutanlar gelmiş. İstekler düzgün konuşan kişilerce anlatılmış. Ve Yunan komutanca Bayram izni verilmiş. Dönmek üzere de söz alınmış. Tabii dönmeyenlere ne yapacaklarını da anlatmışlar. Babamın kısa esaret hayatı da son bulmuş. Kendisi geri dönmemiş ama dönenler oldu mu bilmediği söylerdi. Bu süre içinde de Yunan devriye askerlerine görünmemek için yakın köylerde gizlendiğini söylerdi, rahmetli. Daha sonrası malum.

26 ağustosta Afyon'da imiş. Kurtuluş askerlerinin şehre koşarak girip koşarak çıkışlarını anlatması ayrı anlatılacak konudur. O anları babam dışında pek çok büyüğümden dinledim.

Selamlarımla.

Bedri Yanbol – 25.01.2007

E-posta: 4 - Trikopsis yakalandığında sopa yedi mi?

Sevgili Daylık,

Biliyorsun Trikopsis Gazi Mustafa Kemal tarafından nasıl karşılandı.

Nazım Hikmet'in şair'ce anlattığı, fiili anlamda sopa yemek değil duygusal anlamda sopa yemektir. Duygusal anlamda elbette sopa yedi. O anlamda bizleri Anadolu'nun ortasına hapsedmek isteyen düşüncenin tümü sopa yedi. Trikopsis o düşüncenin bir figüranıydı. Bu ara yakalanışında fiili anlamda sopa yemiş de olabilir.(Bilmiyorum, duymadım) O onu yakalayanın o anki heyecanının ifadesi olabilir. Fiili anlamda sopa yediyse, o anın heyecanını yaşayan o anın gururunu duyan, bir kahramanın duygusal tepkisidir der konuyu kapatırım.

Biliyorsunuz onu ilk önce Gazi Paşa teselli etti. Sonra figüranlık görevi veren kendi toplumu cezalandırdı. Figüranları anlatmak yerine, olayları anlatmak daha güzel. İyisiyle kötüsüyle. Pek çok kişi olayların içinde figürandır. Trikopsis' de bizim için hazin, Yunan için utandırdığı olayların figüranıdır. Onun cezasını ne büyük özelliğimizdir ki biz vermedik. Kendileri verdiler.

Nazım Hikmet o şiiri olayların acısı küllenmeden önce yazmıştı.

Cezasını çekmiş figüranları konu etmek bizim tarihimize hiç bir fayda sağlamaz. Biz olayları ve düşünceleri konuşmalıyız. Gelin biz yakın tarihimizi insanlarla uğraşmadan konuşalım. Ama derin tarihe ilgi duyanlar varsa,

Afyon' un Türkler öncesi,
Afyon'un Türkleşmesi İslamlaşması,
Bu dönemde ki gelişmeler,
Afyon'da izler bırakanlar,
Ve gayet tabii yakın tarih.
Afyon'un işgali.
İşgal öncesi, Kurtuluşu.
Daha sonra Afyon'un çağdaş görünümlü şehir olması buna katkı sağlayanlar.
Afyon'dan çıkan sanatçılar, siyasiler,
Afyon'un bu günü,
v.s.
Konular çok.

Selam ve sevgilerimle,

Bedri Yanbol.- 25.01.2007

E-posta: 5 – Sayın Bedri Bey,

Sevgili Bedri Bey,

Babanızın anlattığı yer, büyük babamın da anlattığı aynı yer.

Trikopis'in karargâhının olduğu Sivriönü mevki, Kocatepe ile Tınaztepe kasabasının arasında. Afyon'a gidebilmek için de babanız ve arkadaşlarının kullandığı yol, büyük bir ihtimalle. Sivriönü – Tınaztepe 4 km. Tınaztepe – Akören 3 km. Akören – Afyon, kara yolu itibari ile 20 km. olmasına rağmen, 1918 yıllarında su anki kara yolu olmadığı için, Akören – Boyalı 2 km, Boyalı – Gezler 2,5 km, Gezler – Alikayası yolu kullanılarak daha kısadır ve toplam 12 km ile Afyon'a ulaşırsınız. Sanıyorum babanız ve arkadaşları da bu yolu kullanmış olmalılar.

Selam ve sevgilerimi sunuyorum.

Ibrahim KAZAL – 26.01.2007

E-posta: 6 – Kurtuluşumuzdaki “sıradan” insanlar...

Sn. İbrahim Kazal,

Büyükbabanızın anlattıklarını naklettiğiniz için çok teşekkür ederiz. Başkaca anlatılanlar varsa ve bizimle paylaşırsanız çok mutlu olacağız. Bunları da daha önce olduğu gibi bir e-kitap olarak derlemeyi düşünüyoruz. Büyükbabanızın adı neydi?

Sn. Bedri Yanbol,

Size de çok teşekkür ederiz. Babanızın adını bahşeder ve anlattığı başkaca anıları da bizimle paylaşırsanız geleceğe bir kayıt bırakmış oluruz. Bir e-postanızda dediğiniz gibi, “*bunlar tarih araştırmacılarına ipucu verecektir.*”

Affınıza sığınarak bana hitaben yazdığınız e-postanızda bir yanlışı düzeltmek istiyorum; bir de katılmadığım bir görüşünüz var, çok özür dileyerek düşüncemi belirteceğim.

Trikopis için onu, “*figüranlık görevi veren kendi toplumu cezalandırdı*” demişsiniz. “*Onun cezasını ne büyük özelliğimizdir ki biz vermedik. Kendileri verdiler.*” diye eklemiştir. Bu bilgi yanlıştır; zira Trikopis, Yunanistan’da her hangi bir ceza almamıştır.

Kendi ağzından dinleyelim; “*Nihayet Türkiye ile Yunanistan arasında esirlerin karşılıklı mübadeleleri konusundaki anlaşma imzalandı. Biz de memleketimize döndük. İşte Anadolu seferimizin hazin hikâyesi. Fakat bu hikâyeye henüz bitmemişti. Yunanistan halkı, kendisini bu maceraya sürükleyen insanlardan hesap soracaktı. Memleket karışıklık içindeydi. Anadolu harbine sebep olanlar kurşuna dizildiler. Orduda tasfiye yapıldı. Fakat benim bu işlerde hiç bir suçum olmadığı için bütün bu işlerden yüzümün akı ile çıktım. Ordudaki vazifeme devam ediyordum. Fakat yaşam da ilerlemişti. Nihayet 1928’de emekliye ayrılmamı isteyerek ordudan istifa ettim. Ve işte o zamandan beri köşemde dünyayı seyrediyorum. Şimdiye kadar birçok partilerin mebusluk teklifleri ile karşılaştım. Fakat hiçbirini kabul etmediğim gibi bundan sonra da politika ile uğraşmak niyetinde değilim. Yegâne arzum yeni bir harp görmeden barış içinde hayata gözlerimi kapamaktır.*”¹

Katılmadığım ise “*Cezasını çekmiş figüranları konu etmek bizim tarihimize hiç bir fayda sağlamaz. Biz olayları ve düşünceleri konuşmalıyız. Gelin biz yakın tarihimizi insanlarla uğraşmadan konuşalım.*” şeklindeki görüşünüzdür. <http://www.aytam.org.tr> sitesinin ana sayfasında “*Kötü olaylarla, işgallerle, yakıp yıkmalarla, savaşlarla dolu tarih. İdealleri, iddiaları, başarıları ile tarihe geçmiş kahramanlar... Beyliklerin, imparatorlukların, devletlerin yıkılışı... İnsansız bir alanda dönüp dururlar... Geçmişimiz savaşlardan, hayatımız kahramanlardan mı ibaret? Peki, etrafımızdaki bu kadar güzel şeyi kime borçluyuz? Herhalde tarihin yazmadığı bir sürü “sıradan” insana... Hayata...”* diyor ve “*AYTAM olarak biz, Afyonkarahisar’daki “sıradan” insanların hayatları ile ilgilimiz.*” diye ekleyerek bir çağrı yapıyoruz. “*Bizi anlatmak için; bizi anlamak için Afyonkarahisar’da tarihi “aşağıdan” yazalım!*”

¹ Kıymetli gazetecilerimizden Hıfzı Topuz, Yunanistan’a yaptığı bir seyahat sırasında Atina’da Ruzvelt Caddesindeki evinde mütevazı bir hayat yaşayan 84 yaşındaki emekli General Trikopis’i ziyaret etmiş ve kendisiyle uzun boylu görüşmüştür. <http://atillagenis.blogcu.com/752443/>

Tarihi “aşağıdan” yazmak², çoğunluğu oluşturan ve o ana kadar tanınmayan sıradan insanlar etrafında kurulmuş bir tarih türünü, sözlü tarih yöntemini kullanmak, yazılı belgelere ek olarak yaşayan bireylerin belleğe dayalı anlatımları aracılığıyla tarih yazmaktır. Öznelliği, ve gündelik yaşamı tarihin araştırma alanına dâhil ederek tarihin içine hayatı sokmayı, kapsamını genişletmeyi istiyoruz. Hayat insansız olmaz. Biz “olaylar ve düşüncelerden” çok insanlarla ilgilimiz. Sıradan insanlarımızın saygınlık ve özgüven hissi kazanmaları, kuşaklar ve toplumsal sınıflar arasında bağlantıyı ve anlaşmayı sağlamak amacıyla yapacağımız tarih çalışmalarımız, kabul edilmiş mitleri ve resmi tarih geleneği içinde yer alan baskın yargıları yeniden tartmamızı³, geçmişimizi doğru anlamamızı sağlayacaktır. Bunu geçmişe takılıp kalmak için değil, bugünümüzü kavramak için istiyoruz. Bu sebeplerle “*Biz olayları ve düşünceleri konuşmalıyız. Gelin biz yakın tarihimizi insanlarla uğraşmadan konuşalım.*” şeklindeki görüşünüze katılmıyorum.

Değerli Dostlar;

Katılımı sağlamak için ilginç bir giriş yaparak konuyu başlatmayı istedim. Konu Trikopis değil ya da Trikopisin sopa yemesi... Konu, kurtuluşumuzdaki “sıradan insanlar”.

Mesela Ahmet Çavuş’u tanıyor musunuz? Aslında Trikopis’in sopa yiyip yemediğini bilen en iyi kişi odur.

Yazılarınızı bekliyoruz, sevgiyle kalın.

Av.Kadir Daylık – 26.01.2007

² Bu açıklama ile bir e-postada Sayın Çiğdem Altınöz’ün “*Kadir beyin tarihi halkın birikimiyle yazalım fikrine gönülden katılmakla birlikte karşı çıkacağım kelime olsa olsa "aşağıdan" kelimesi olur. Tarihi aşağıdan yazalım cümlesi, nedense bana yukarıdakiler, aşağıdakiler ayrımını anımsatmakta. Aşağı kelimesinin olumsuz çağrışımlarını da düşünürsek tarihi aşağıdan yazalım demek yerine resmi tarihe ek olarak halkın yerel tarihini hep birlikte yazalım demek daha doğru gibi geliyor bana. Bu konu hakkındaki fikrinizi de öğrenmek isterim.*” şeklindeki isteğine de cevap vermiş oluyoruz.

³ Devlet ve kurumlar merkezli resmi tarih, AYTAM’ın ilgi alanı dışında olup, elbette kapsamlı ve bilimsel bir çalışma alanı olarak görülmekte, reddedilmemektedir.

E-posta: 7 - "Atatürk, Trikopolis'e dedi ki..."

Yaş 90'ın üzerinde olmasına rağmen, dimdik duran Mehmet Ünal, elimizden tuttu:
"– Gel seni, Atatürk'ün Yunan Generali Trikopolis'le görüştüğü eve götüreyim... Orayı görmeden, Uşak'tan ayrılma."
Uşak Valisi Ali Fuat Güven "Siz yorulmayın, ben Yavuz beyle oraya gideceğim" dedi.
"Dedeyi", kendi makam otomobiliyle evine yolladı.
Biz de "tarihi eve" doğru yürüdük.

Dumlupınar Savaşı zaferle sonuçlanmış. Düşman kaçıyor. Atatürk Uşak'a gelmiş, Niziboğlu'nun konağında "düşmanı denize dökmenin planlarını" yapıyor.
Ve bu sırada Ahmet Çavuş, yanında iki erle, keşif için dağa tırmanıyor. Bir kuytuda, birkaç Yunan subayını görünce, bombayı fırlatmaya hazırlanırken... Yunan subaylar ellerini kaldırıp, teslim oluyorlar. Daha sonra Yarbay Hüseyin Hüsnü Bey ile Tabur Komutanı Fuat Bey oraya geliyorlar. Yarbay Hüseyin Hüsnü Bey, "Ahmet Çavuş" diyor:
"– Kimi esir aldığını biliyor musun?"
"– Ne bilem kumandanım... Yunan gâvuru işte."
"– Ahmet Çavuş, sen Yunan Başkomutanı General Trikopolis'i esir aldın."

Trikopolis'in yanında iki general daha vardır. Atatürk'ün yanında da İsmet (İnönü) ve Fevzi (Çakmak) paşalar.
Atatürk, Trikopolis'in elini sıkar:
"– Üzülmezsiniz... En büyük komutanlar bile mağlup olmuşlardır... Ama size şunu sorayım, neden sivil halka zulmettiniz?.. Bu medeni insanlara, biz askerlere yakışır mı?"
Trikopolis, başını öne eğer:
"– Emin olunuz, haberim olmadan bu suçu işlemişler."
Atatürk:
"– Demek kuvvetlerinize hâkim değildiniz." Sonra korku içindeki esir generale şöyle der: "–Aileniz sizi merak eder... Bir telgraf yazınız... Derhal çektireyim."
Trikopolis'in gözleri yaşarır:
"– Ben intihar etmek istiyordum."
Atatürk, yaverine döner:
"– Misafirimiz yorgundur... Banyo alsınlar... İstirahatlerini sağlayınız... Artık Türk askerinin misafiri muamelesini göreceklerdir."

Uşak'ta, tarihi evin önünden geçen bir öğrenciye, bir şoföre, bir ev kadınına sorarsanız "bu ev, kimin evi" diye...
Hemen yukarıda yazdıklarımızı anlatmaya başlar:
"– Büyük Atatürk, esir düşen Yunan generali Trikopolis'e dedi ki..."
Sabah 21.11.2004 Yavuz Donat

Av.Kadir Daylık 30.01.2007

E-posta: 8 - “Atatürk, Trikopolis'e dedi ki...”

İşte ben de aşağıda anlatılanları söyledim. Ali Fuat Güven Bursa Vali'liğinden Uşak'a atandı. İz bırakmayan kişiler üzerine konuşmak boşuna. Siz iz bırakanlara bakın.

Bedri Yanbol - 31.01.2007

E-posta: 9 – Yunan Başkumandanı Trikopolis'i esir eden askerimiz: Ahmet Çavuş

Elmalıdağ'da Yunan Başkumandanı General Trikopolis'i ve maiyetini tek başına esir eden Ahmet Çavuş, son zamanlara kadar Afyonkarahisar hapisanesinde başgardiyen olarak çalışmakta idi. Yunan Başkumandanını nasıl esir ettiğinin hikâyesini şöyle anlatmıştır:

— Keşif için üç kişi dağa tırmanmağa başladık. Yanımda saatli, tetikli, fitilli olmak üzere 11 bomba vardı. Arkamızdan da kırk kişi yollayacaklardı. Alaca karanlıkta tepenin bir boyun noktasına vardığımız zaman, 5 - 10 zabitin oturduklarını gördüm. Derhal bombalardan birisini yakalayarak, davranmayın, teslim olun, diye haykırdım. Hepsi, ellerini kaldırdılar. Arkadaşlarım da yanına gelmişlerdi. Ben önümüzde duran bir zabitin atını yularından yakalayarak çektim.

Sordular:

— Ne kadar kuvvetiniz var? dediler.

— Üç ordu, dedim. Tamamen muhasara altındasınız. Ya teslim olacaksınız, ya sizi gurup ateşine vereceğiz.

— Hangi kıtaya kumanda ediyorsun? dediler.

— Alay kumandanıyım, dedim.

Rütbemi sordular?

— Başçavuş... dediğim zaman hepsi hayret içerisinde kalmışlardı.

Hayretlerini gidermek için devam ettim:

— Bizde onbaşidan fırka kumandanı bile var, dedim. Onlara, torbalarımızdan peksimet çıkararak verdik. Onlar da bize, bol bol sigara ikram ettiler. Ceplerimizi doldurduk. Biz onları böylece esir aldıktan epey sonra Kaymakam Hüseyin Hüsnü Beyle tabur kumandanımız Fuat Bey geldiler.

Hüseyin Hüsnü Bey, esir zabitlerin içerisinde birisini, eliyle işaret ederek bana sordu:

— Bu zabitin kim olduğunu biliyor musun?

— Ne bileyim, dedim. Elin düşmanı... Babamın oğlu değil ya!...

Fuat Beyin gözleri faltaşı gibi açılmıştı:

— Trikopolis, Trikopolis, diye haykırdı. Yunan Başkumandanı...

Trikopolis'i Uşak'a kadar getirdik. Orada bana bir istiklâl madalyası yazdılar. Trikopolis'in esvaplarını da bana hediye ettiler. Geçen seneye kadar bu esvapları giydim. Şimdi bunlar azıcık eskidi. Sokağa pek gelmiyor. Evde saklıyorum.

<http://atillagenis.blogcu.com/752443/>

Av.Kadir Daylık – 01.02.2007

E-posta: 10 – AYTAM'dan ses gelmiyor.

Değerli Dostum,

17.01.2007'den beri bana hiçbir yazı ulaşmadı. Beni haberleşme grubunda ihraç mı ettiniz yoksa?

Sorun hakkında tetkikini rica ediyorum.

Yaptığınız değerli çalışmaların bilgisinden beni mahrum bırakmasınız umarım.

Sevgi ve saygılarımla...

Ahmet Ünlü – 01.02.2007

E-posta: 11 – Özür dileriz, sorun giderildi.

Ahmet Bey,

Bir ara grupta düzenleme yaparken hataen 20 adres silindi. Silinenleri tespit edip eklemeye çalışıyordum ki sizin de silindiğinizi anladım. Uyardığınız için ve ilginiz için çok teşekkür ederim. Hemen sizi tekrar gruba ekledim.

17 Ocak'tan bu yana Ahmet Çavuş'u konuşmaya çalışıyoruz. Yazılanları ekte derlenmiş olarak size gönderiyorum. Sizden cevap gelmiyor olmasına da oldukça şaşırılmıştım. Hadi katılın artık.

Görüşmek dileği ile sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Av.Kadir Daylık – 01.02.2007

E-posta: 12 – Trikopis yakalandığında sopa yememiştir.

Kuvayi Milliye Destanı'nda Nazım Hikmet;

"Sonra, 30 Ağustosta düşman kuvayi külliyesi imha ve esir olundu.
Esirler arasında General Trikopis:
Alaturka sopa yemiş bir temiz
ve sırmaları kopuk Frenk uşağı..."

diyor.

Sn. İbrahim Kazal;

"Trikopis'in rütbelerinin Türk askerleri tarafından değil, esir olursa tanınmamak için kendisinin söktüğünü düşünüyorum. 'Alaturka sopa yemiş bir temiz' denilirken de Türk süvarisi tarafından Yunan ordusunun bozguna uğratıldığının anlatılmaya çalışıldığını düşünüyorum."

demişti.

Sn. Bedri Yanbol ise;

"Biliyorsun Trikopis Gazi Mustafa Kemal tarafından nasıl karşılandı. Nazım Hikmet'in şair'ce anlattığı, fiili anlamda sopa yemek değil duygusal anlamda sopa yemektir. Duygusal anlamda elbette sopa yedi. O anlamda bizleri Anadolu'nun ortasına hapsedmek isteyen düşüncenin tümü sopa yedi."

demişti.

Ben ise;

"Konu Trikopis değil ya da Trikopisin sopa yemesi... Konu, kurtuluşumuzdaki "sıradan insanlar". Mesela Ahmet Çavuş'u tanıyor musunuz? Aslında Trikopis'in sopa yiyip yemediğini bilen en iyi kişi odur."

demiştim.

Trikopis'i yakalayan Afyonkarahisar'lı Ahmet Çavuş;

"- Onlara, torbalarımızdan peksimet çıkararak verdik. Onlar da bize, bol bol sigara ikram ettiler. Ceplerimizi doldurduk. Biz onları böylece esir aldıktan epey sonra Kaymakam Hüseyin Hüsnü Beyle tabur kumandanımız Fuat Bey geldiler.

Hüseyin Hüsnü Bey, esir zabitlerin içerisinden birisini, eliyle işaret ederek bana sordu:

- Bu zabitin kim olduğunu biliyor musun?
- Ne bileyim, dedim. Elin düşmanı... Babamın oğlu değil ya!...

Fuat Beyin gözleri faltaşı gibi açılmıştı:

- Trikopis, Trikopis, diye haykırdı. Yunan Başkumandanı...

Trikopis'i Uşak'a kadar getirdik. Orada bana bir istiklâl madalyası yazdılar. Trikopis'in esvaplarını da bana hediye ettiler."

diyor.

Demek ki Trikopis yakalandığında sopa yememiştir. Bir de Trikopis'in ağzından dinleyelim.

Bir sonraki e-postada...

Av. Kadir Daylık - 02.02.2007

E-posta: 13 – Trikopis nasıl esir edildi?

YUNAN BAŞKUMANDANI TRİKOPİS ANADOLU SAVAŞINI VE NASIL ESİR EDİLDİĞİNİ ANLATIYOR.

"Etrafımız Türkler tarafından çevrilmişti. Esir olacağımızı anlıyorduk. Bu esnada beygirim de vurulmuştu. Başka bir ata binerek çemberi yarmaya teşebbüs ettim, fayda vermedi, Türklerin içine düşmüştüm, esir oldum."

Kıymetli gazetecilerimizden Hıfzı Topuz, Yunanistan'a yaptığı bir seyahat sırasında Atina'da Ruzvelt Caddesindeki evinde mütevazı bir hayat yaşayan 84 yaşındaki emekli General Trikopis'i ziyaret etmiş ve kendisiyle uzun boylu görüşmüştür. Muharrir, bu enteresan ziyareti şöyle anlatıyor:

Trikopis'i evinde ziyarete gittiğim zaman kendisini derin bir rüyadan uyandırmış gibi oldum. Beni büyük bir nezaketle odasına kabul ettikten sonra:

— İstanbul'dan mı geliyorsunuz? diye sordu.

— Evet, diye cevap verdim.

Daldı. Bir müddet derin derin düşündükten sonra;

— 54 sene evvel İstanbul'dan geçmiştim, diye devam etti. Güzel şehirdir İstanbul, ben de o zamanlar 30 yaşındaydım. Hey gidi günler hey...

Odada generalin gençliğine ait bir yığın resim görüyordum. İşte şu grubun ortasında bulunan burma kıyıklı genç Teğmen Trikopis'tir. Bu resim galiba Paris'te çekilmiş. Sene 1903. Şu masanın üstünde duran resim de Generalin Birinci Cihan Savaşı'nda Yugoslavya'da çekilmiş bir resmi. Masanın tam arkasında büyük bir resim daha görüyorum. Bu da 1921'de Eskişehir'de çekilmiş. Yunan Kralı Konstantin Anadolu harekâtında başarı kazanan kumandanlara şecaat nişanı tevzi ediyor. Trikopis o zaman kolordu kumandanı. Konstantin'in yanında Başkumandan Papulâs, şimdiki Kral Paul, Prens Georges, Prens Andre, İstiklâl Savaşını müteakip Yunanlıların kurşuna dizdikleri Başbakan Gunaris ve Bakanlardan Teotakis bulunuyor. Hey gidi günler...

— Generalim, diyorum. Nasıl oldu şu Anadolu harekâtı? Tâ Ankara kapılarına kadar ilerledikten sonra nasıl oldu da davayı kaybettiniz?

Trikopis tekrar derin derin düşünüyor. Sonra:

— Bizim Anadolu'da işimiz ne idi? diyor. Bizim menfaatimiz Balkanlar'da, Makedonya'da, Adalarda olabilir amma Anadolu'dan bize ne? Ne diye bizi oralara gönderdiler. Aradan bunca yıl geçti. Şimdi insan maziyi çok daha iyi görebiliyor. Çok daha sağlam hükümlere varabiliyor. Şimdi artık itiraf etmekten çekinmiyorum. Bizim Anadolu savaşında hiçbir menfaatimiz yoktu. Biz yabancı devletlere âlet olduk. Sizden de, bizden de bunca insan öldü. Bu kadar şehit verdik Sonunda ne oldu? İşte bugün kardeşiz. Hata idi Anadolu harekâtı. Hem de muazzam bir hata...

Trikopis yine bir müddet susuyor. Emekli generalin duyduğu pişmanlığı anlamaya çalışıyorum. Zavallı Yunan şehitleri, zavallı İstiklâl Harbi kahramanları! Boş yere yanan, yıkılan köylerimiz! Ve tarihin karanlık bulutları gerisinden eski "büyük

düşmanımız"ın duyduğu pişmanlık. Ne muazzam tezat. Trikopis, Bugün seninle kardeş olabilmemiz için Anadolu topraklarının kanla sulanması lâzımmış...

Emekli general tekrar anlatmaya devam ediyor:

"- Ben Anadolu'da sizinle dört defa çarpıştım. Birincisine biz "Avgin Muharebesi" diyoruz; siz, "İnönü Savaşı". 1921 yılı mart ayının son günleriydi. Ben o zaman üçüncü tümen kumandanıydım. İnönü'de bizim üç tümenimiz bulunuyordu 7'nci tümen merkezde, 3 üncü tümen solda ve 10'uncu tümen da sağda olmak üzere muharebe vaziyeti almıştık. Hepimiz kahramanca çarpıştık. Fakat Türkler bizden çok üstün oldukları için netice bizim lehimize tecelli edemedi. Geri çekildik ve burada ilk olarak İnönü'nün askerlik kabiliyetini anlamış olduk.

İnönü ile ikinci karşılaşmam Eskişehir - Kütahya hattında oldu. 1921 Haziranının sonlarına doğruydum. Ben Bursa'da bulunuyordum. Birliklerimiz Eskişehir ve Kütahya üzerinden taarruza geçmişlerdi. Türkler oyalama muharebesiyle yardım bekliyorlardı. Ben derhal cepheye hareket ederek bu yardıma mani oldum. Bu muharebe bizim galibiyetimizle neticelendi.

Türk ordusu ile üçüncü defa Sakarya'da karşılaştık. 1921 Ağustosunun sonlarında cereyan eden bu savaşlarda biz geri çekildik. Ben İkinci Kolorduya kumanda ediyordum. Afyon cephesini tutarak Yunan ordusunun çöküşüne mâni oldum. Eğer ben bu cepheyi tutmasaydım Sakarya'dan sonra çok kötü bir mağlûbiyete gidebilirdik.

Bundan sonra uzun bir duraklama devresi oldu. Bu esnada Birinci Kolordu kumandanlığı da uhdeme tevdi edildi. Aralık 1921'de Cenup Gurup Kumandanlığına getirildim. Türklerin büyük bir hazırlık içinde bulduklarını fark ediyorduk. Anadolu'da üç kolordumuz vardı. Başkumandan General Papulâs'ın uğradığı başarısızlıktan sonra yerine General Hacı Anesti tayin edilmişti Muhtemel taarruzları önlemek için cepheyi yıkılmayacak bir şekilde tahkim etmiştik. Ve bu cephenin çökmesine ihtimal vermiyorduk. Nihayet 26 Ağustos 1922 sabahı Türklerin beklenmedik taarruzu ile karşılaştık. Bu taarruz bizim için muazzam bir darbe oldu. Hacı Anesti bütün kolordulara bizzat kumanda etmek istiyordu. En büyük korkumuz İzmir'le muvasalamızın kesilmesiydi. Bizim için en tehlikeli vaziyet bu idi. Ben İzmir'e telgraf çekerek takviye istemiş ve aksi halde mağlûp olacağımızı bildirmiştim. İstedğim bu takviyeyi gönderemediler. Hâlbuki karşıımızda Mustafa Kemal vardı. Neye uğradığımızı anlayamadık. Cephe çökmüş ve ordu mağlûp olmuştu..."

Trikopis'in "Başkumandanlık Muharebesi" ne ait hatıralarını anlatırken büyük bir heyecan içinde olduğu görülüyordu. İhtiyar kumandan otuz yılın gerisinde kalan hatıralarını toplamaya çalışarak sözlerine şöyle devam etti:

— Türk ordusunun bu beklenmedik kuvveti karşısında birliklerimiz perişan olmuştu. Yan birliklerle de irtibatı kaybetmiştik. Cephanemiz tükenmek üzereydi. Neşrettiğim bir günlük emirle sonuna kadar muharebeye devam edilmesini askere tebliğ etmişim. Vaziyetimiz gittikçe müşkülleşiyordu. Asker yorgundu. Kimsede muharebeye devam arzusu kalmamıştı. Birinci Dünya Savaşı'ndan beri durmadan çarpışan Yunan ordusunun maneviyatı hayli sarsılmıştı. Halk artık savaştan bıkmıştı. Askeri zorla, inanmadığı bir gaye uğrunda muharebeye sürüklemekteki güçlük harbin en çetin meselelerinden birini teşkil eder. Ordunun adım adım hezimete yaklaştığını hissediyorduk. Her tarafımız Türklerle çevrilmişti. Esir olacağımızı anlıyorduk. Bizde kılıcı düşmana teslim etmek küçüklük sayılır. Vaziyetin kötüye gittiğini gören yaverim bir ara yanıma gelerek:

— Generalim, kılıçlarımızı imha edelim" diye teklifte bulundu. Kılıcımı kendisine verdim. Aldı ve parçaladı.

Firar fayda etmedi, ordu perişan olmuştu.

Bu esnada atım da vurulmuştu. Başka bir ata binerek kaçıma ve çemberi yarmaya teşebbüs ettim. Fayda etmedi. Türklerin içine düştüm. Esir oldum. Beni yakalayanlar hüviyetimi almakta güçlük çekmediler. Üzerimde bir revolver vardı. Derhal bunu anladılar. Bizde süvarilerin kılıcı atların eğerine bağlıdır. Benim bindiğim atta da böyle bir kılıç bulunuyordu. Askerler bunu da benim kılıcım zannıyla müsadere ettiler.

Bu esnada ordu perişan olmuştu. Sağ kalan birlikler dağınık bir halde İzmir'e kaçıma çalışıyorlardı. Bu bizim için büyük bir mağlûbiyet olmuştu. Beni ilk evvelâ Garp Cephesi Kumandanı İsmet İnönü'ye götürdüler. Kendisi ile fazla bir şey konuşmadık. İnönü, beni yanına alarak Mustafa Kemal'in huzuruna çıkardı. Yunan Orduları Başkumandanlığına tayin edildiğimi de bu sırada öğrendim.

Atatürk beni mert bir askere yaraşır bir şekilde kabul etti. Teessür ve heyecan içindeydim. İnönü beni kendisine takdim etti. Gazi'nin bu esnadaki sözlerini hiç unutmuyacağım:

— Üzülmeyin General, dedi. Siz vazifenizi sonuna kadar yaptınız. Askerlikte mağlûp olmak da vardır. Napolyon da vaktiyle esir olmuştu. Size karşı büyük bir hürmet hissi besliyoruz. Burada kendinizi esir addetmemenizi rica ediyorum. Misafirimizsiniz. Yakında her şey düzelecektir. Buyurun, istirahat edin." Atatürk'ün bu ince ve nazik muamelesi karşısında ben de bu büyük kumandana karşı içimde bir hayranlık duymaya başlamıştım.

Bundan sonra bizi Kayseri'nin Talas bölgesinde kurulan bir esir kampına sevk ettiler. Yüksek rütbeli subaylardan başka yanımda dört general daha vardı. Artık bizim için savaş bitmişti. Neticeyi beklemeye başladık. Bundan sonraki vaziyeti biliyorsunuz. Ordumuzun bakiyeleri birkaç gün içinde Anadolu'yu terk ettiler. Fakat barış muahedesi imzalanması kolay olmadı.

Kayseri kampında bir sene

Bir seneye yakın bir müddet Kayseri kampında yaşadık. Daimî bir tarassut ve nezaret altında bulunuyorduk. Bir gün kamp kumandanına:

— Beni bıraksanız bile bir yere kaçamam, dedim. Bundan sonra nereye gidebilirim? Haydi, kamptan kaçtım, Yunanistan nerede, Kayseri nerede?" Nihayet Türkiye ile Yunanistan arasında esirlerin karşılıklı mübadeleleri konusundaki anlaşma imzalandı. Biz de memleketimize döndük. İşte Anadolu seferimizin hazin hikâyesi.

Fakat bu hikâye henüz bitmemişti. Yunanistan halkı kendisini bu maceraya sürükleyen insanlardan hesap soracaktı. Memleket karışıklık içindeydi. Anadolu harbine sebep olanlar kurşuna dizildiler. Orduda tasfiye yapıldı. Fakat benim bu işlerde hiç bir suçum olmadığı için bütün bu işlerden yüzümün akı ile çıktım. Ordudaki vazifeme devam ediyordum. Fakat yaşım da ilerlemişti. Nihayet 1928'de emekliye ayrılmamı isteyerek ordudan istifa ettim. Ve işte o zamandan beri köşemde dünyayı seyrediyorum. Şimdiye kadar birçok partilerin mebusluk teklifleri ile

karşılaştım. Fakat hiçbirini kabul etmediğim gibi bundan sonra da politika ile uğraşmak niyetinde değilim. Yegâne arzum yeni bir harp görmeden barış içinde hayata gözlerimi kapamaktır."

<http://atillagenis.blogcu.com/752443/>

Av.Kadir Daylık - 04.02.2007

E-posta: 14 - Çavuş Ahmet Ünlü ve Trikopsis üzerine...

Değerli Dostlar,

Bu konuda bugüne kadar çıkan yazıları babama (Çavuş Ahmet Ünlü'nün oğlu Osman Ünlü) gönderdim. Kendisinden gelen açıklamaları sizlere göndereceğim.

Benim de bazı eklentilerim olabilir o zaman...

Saygılarımla...

Ahmet Ünlü - 05.02.2007

E-posta: 15 - Merakla bekliyoruz...

Değerli Dostumuz Ahmet Ünlü Bey, "Bu konuda bugüne kadar çıkan yazıları babama (Çavuş Ahmet Ünlü'nün oğlu Osman Ünlü) gönderdim. Kendisinden gelen açıklamaları sizlere göndereceğim. Benim de bazı eklentilerim olabilir o zaman..." demiş.

AYTAM e-postalarını takip edenler hatırlayacaklardır; 24.11.2006 tarihinde gruba bir e-posta göndermiş ve " Sayın Ahmet Ünlü, Çavuş Ahmet Ünlü yakınınız mıdır?" diye sormuştum.

Sayın Ahmet Ünlü, 25.11.2006 günlü bana cevabında "Evet... Çavuş Ahmet Ünlü benim dedemdir." demişti. 27.11.2006 günlü bana gönderdiği e- postasında da "Bu konu bir sahiplenme konusu... Ben ve ailemiz böyle bir öne çıkış yapmadık. Bulduğunuz yayınların benzerleri ulusal veya mahalli düzeyde dedem ölene kadar olmuş. Kurtuluş Savaşında Yunan Başkomutanının ve etrafındaki yönetimin yakalanması ve onu yakalayanın Afyon'lu olması aslında çok önemli bir hadise... Yani dedem olmasından önce Afyon'lu olması önemli... Siz Afyon'da buna dair bir ize rastladınız mı hiç? Ancak Uşak bu hadiseye sahip çıkıyor..." demişti.

O zaman konu, yeni elime geçen 29.04.1953 tarihli Vatan Gazetesindeki bir resim ve resmin alt yazısı ile açılmıştı. Şöyle diyordu;

"Yunan Başkomutanı General Trikopis'i esir alan Afyon'lu meşhur Ahmet Ünlü Çavuş (sağda). Dumlupınar'dan sonra Murat Dağlarına doğru çekilen Trikopis ve maiyetini Halit Akmansu'nun kumandasındaki tümen takip ediyordu. Ahmet Ünlü de tümenin öncü birliklerindendi. Trikopis'i mangası ile birlikte esir etmiştir. Trikopis'in yanında General Diyonis, Miralay Vanderis bulunuyordu. Göyem köyü civarında teslim olan generali Sivaslı Yüzbaşı Salih Efendi'yle birlikte tümen kumandanının yanına getirmişlerdir." Vatan Gazetesi 29.04.1953

Benim başka yazacaklarım da olacak, ama şimdi Sayın Ahmet Ünlü'nün aktaracaklarını merakla bekliyoruz.

Av. Kadir Daylık - 06.02.2007

E-posta: 16 - Merakla bekliyoruz...

Sevgili Kadir Daylık

Kurtuluş savaşımızı canlı tanıklarından dinlemek artık mümkün değil. (Ben çocukluğumda heyecanla dinlerdim.) İkinci aktarımdan dinlemek de çok heyecanlı. Bu sanal ortam bir noktada karşılıklı konuşma gibi. Sayın Osman Ünlü'nün anlatımlarını ben de merakla bekliyorum. Zaten o günleri yaşayanlar kalmadı. O günleri yaşayanların aktardıklarını hafızasında tutanlar dahi az kaldı. Onların bu sanal ortama ortak olmaları bu sitenin zenginleştiğinin göstergesidir.

Selamlar.

Bedri Yanbol - 06.02.2007

E-posta: 17 - Babam Ahmet Çavuş'u hatırlıyormuş.

Babam Hüseyin Daylık,1935 doğumludur. İlkokuldan sonra Afyonkarahisar Sanat Okulu'nda 5 yıl okuyup (1) Balıkesir Astsubay Okulu'na gitmek üzere Afyonkarahisar'dan ayrılmıştır. Şimdi, emekliliğinden sonra yerleştiği Afyonkarahisar'da olup 72 yaşındadır. Dün babama Ahmet Çavuş'u sordum. Anlattıklarını size naklediyorum:

“Ben 1947'de Sanat Okulu'na başladım. O yıllarda Sanat Okulu şehrin dışında kalıyordu. Bugünkü Gedik Ahmet Paşa İlkokulu'nun yeri de o zamanlar tarla idi. Önünden bugünkü yol geçer, yolun kıyısından da açık lağım akardı. Gedik Ahmet Paşa İlkokulu ise İmaret Camisi'nin yanındaki Taş Medrese'de idi. Tam şehrin başlangıcı olan yerde, yani bugünkü Gedik Ahmet Paşa İlkokulu'nun aşağı köşesinde bir bekçi kulübesi vardı. Ahmet Çavuş o bekçi kulübesinde bekçilik yapardı. Biz okula gidip gelirken önünden geçer, bazen kendisi ile konuşurduk; bize Trikopsis'i nasıl yakaladığını anlatırdı. Anlattıklarını şimdi hatırlamıyorum; çocukluk işte... Unutmuşum. Ahmet Çavuş'un evi Yukarıpazar'daydı...”

Değerli Dostlar;

Biz Afyonkarahisar'ımız için bilinen lafları tekrarlamak yerine, yeni konuları çıkarıp tartışmak ve yazılı hale getirmek amacındayız. Ahmet Çavuş konusunda söyleyeceklerimiz daha bitmedi; bir sonraki e-postada devam edeceğiz ama sizlerin de katkılarını bekliyoruz.

Sevgiyle kalın, saygılar sunuyoruz.

Av. Kadir Daylık - 07.02.2007

(1) O zamanlar Sanat Okulu'nun orta kısmı 3 yıl, lise kısmı 2 yıl imiş.

E-posta: 18 - Trikopolis'in esir alınması çok önemli bir olaydır...

Bir muharebede bir tarafın başkomutanının esir alınması, artık her şeyin sona erdiğine işarettir. Çünkü bir başkomutan sevki idare sorumluluğunu tek başına deruhte eden, zafer veya mağlubiyetin kendi istikbaline bağlı olduğu kabul edilen insandır.

Trikopolis'in esir alınması, bu yüzden, Kurtuluş Savaşımızın çok önemli bir olaydır. Anadolu'nun uzaklarında, Kıbrıs'da dahi bunun nasıl olumlu sonuçları olduğunu aşağıdaki alıntıda görebiliyoruz. İsmail Bozkurt'un "Atatürk ve Kıbrıs Kültürü" isimli I. Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyumu'na sunduğu bildiriden naklediyorum;

"Öğretmenlerin, İngiliz boyunduruğu altında iken okulun salonuna asmaktan korktuğu, çekindiği yıllarda köylü; evine, kahvesine, birliğine, derneğine, Atatürk ile Türk büyüklerinin resmini asmakta bir sakınca görmüyordu. Sağdan soldan gelen baskılara omuz silkiyor, kulak vermiyordu.

Kıbrıslı Rumların, Türkiye'ye çıkan Yunanlı'ları çalgınca alkışlayıp, sevinçten oynayıp zıpladıkları, taşkınlıklar yaptıkları yıllarda, Kıbrıs Türk köylüsünün Atatürk'e bağlanmaması, onu sevmemesi olanaksızdı. Bütün köylünün yüreciği o yıllarda Atatürk'le birlikte atmıştı. Onun ilerlemesi, onun başarıları, Kıbrıs'ın her yanındaki Türkler arasında bayram havası yaratmıştı. Savaşa katılamıyorlardı ama para toplayıp gönderme yolları arıyorlardı!

Yunanlılar İzmir'e çıkınca, Rumlar pek çok alay etmişti Türklerle. Yunanlılar İzmir'de denize dökülünce sus pus olan, kuyruklarını bacaklarının arasına sokan Rumlarla da, Türkler pek çok alay etmişti sonradan. Bağlarbaşı'nda o günlere değin bir öykü dinledim. Yunanlılar İzmir'e çıktılar. Durmadan Ankara'ya doğru ilerliyorlar! Ha bugün ha yarın Ankara'ya girilecek, Mustafa Kemal esir edilecek! Bütün Kıbrıs Rumları gibi Bağlarbaşı'ndaki Rumlar da sevinç içinde. Sevinçlerinden yapmadık taşkınlık bırakmıyorlar. Türklerle alay ediyorlar. Evrende Türk denen bir ulus kalmadı artı diyorlar! Derken bütün Kıbrıs bir gün çalkalandı:

"Mustafa Kemal esir düştü! Trikopolis Kemal Paşa'yı teslim aldı!"

Bu acı salık üzerine Bağlarbaşı Türkleri aralarında para toplayarak, Leymosuna birini yolladılar. Telgraf çektirdiler. Salığın doğruluk derecesini öğrenmek istediler. Fakat çok sürmez bir başka salık, Kıbrıs'ı bir uçtan bir uca bir çırpıda çalkalar:

" Trikopolis teslim oldu Yunanlılar İzmir'e doğru kaçıyor!"

İşte bu salıktır ki bütün Kıbrıs Türklerine sevinç gözyaşları döktürür. Rumlardan bol bol oç alırlar. Bağlarbaşı'lılar ise köy kahvesinin önündeki iri dut ağacının tepesine bir Türk bayrağı çekerler. Bayrak; ortasına ivedilikle ay ile yıldız dikilmiş kırmızı bir masa örtüsünden başka bir şey değildir!

Kurtuluş Savaşı günlerinde Kavaklı köyünde de Rumlar epey Türkleri incitmişlerdi. Fakat sonradan Trikopolis esir düşüp, Yunanlılar kurtuluşu İzmir'e doğru kaçmakta bulunca, incitme sırası Türklere gelmişti. O günlerde Kavaklı Türkleri, köydeki Rumlara şu dörtlüğü söylemekteydi:

Var olasin Kemal Paşa
Askerinle binler yaşa
Yüzbin Yunan kellesini
Atasın birden aşaa

Bu olaydan sonra Rumlar köyde tutunamaz oldular. Çok sürmedi hepsi köyden göç ettiler. Bu gün Kavaklı'da bir Rum bile yoktur.

Kıbrıs Türk köylüsü, kentlisi o yıllardan başlayarak Atatürk'ün, onun ilkelerinin, devrimlerinin yanında yer aldı. Ona artan sevgiyle bağlandı.

Bu gün Kıbrıs Türkü köylüsü, kentlisi okullarını Atatürk'ün resimleri ile, heykelleri ile süslüyor. Çocuklar kafasını onun ilkeleri, onun devrimleri ile dolduruyor. Sömürgecinin kılıcı yok başlarında artık. Önce ana baba, su ekmek demesini öğrenen çocuklar, bu gün bu listenin başına Atatürk'ü eklemiştir. Atatürk Kıbrıs Türk köylüsü için sonsuz bir devinme, güç kaynağı, doğruyu, gerçeği, ileriye gösteren bir ışıktır. Karanlık, nemli, zindan gibi evlerde yaşayan pek çok köylümüze yaşama gücü veren, evini aydınlatan, köyünü ayakta tutan, bu ışıktır.”

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFE603BF9486D4371D43E94F28A602B551>

Av.Kadir Daylık - 08.02.2007

E-posta: 19 - Trikopolis'in esir alınması çok önemli bir olaydır (2)

Trikopolis'in esir alınması Kurtuluş Savaşımızın çok önemli bir olayı olduğu gibi sivil halk üzerinde de bunun çok olumlu sonuçları olmuştur. Sizlere aşağıda o günlerin havasını çok güzel anlatan bir yazıyı sunuyorum. Defalarca okumama rağmen her okuyuşumda tüylerimin ürperdiği yazının yazarı merhum Falih Rıfki Atay'dır. Sevgili Atamız M. Kemal Atatürk'le beraber, tüm kahramanlarımız nur içinde yatsınlar. Hayatımızı her şeyimizi onlara borçlu olduğumuzu hiçbir zaman unutmayacağız. İşte yazı, Çankaya Cilt I sayfa 196'dan alıntı Anadolu kapanmıştır; bir hareket vardır ama ne olduğu bilinmemektedir;

"...Akşamüstü gene beynimizin içinde aynı burğu, kalbimizin içinde aynı ağrı Büyükada'ya gidiyordum. Aydınlık, ferah bir Ağustos akşamı (eski takvim hesabı, yeni takvime göre Eylülün 4-5'i olacak)...Köpüklü, uyanık ve neşeli bir deniz... Güverte, tıka basa dolu... Türkçe konuşmayanlarda, birbirinin sözünü kapan bir sevinç var. Sadece bu sevinç, bizi yıkmaya yeterdi. "-Ne olmuştu?" diye sormaktan korkuyorduk.

Bir fena şey vardı. Kimseye bir şey sormaksızın onu zihnimizde hafifletmeye uğraşıyorduk. İhtimal durmuştuk. Belki de bir iki noktada gerilemiştik. Ordu bozulmamışsa bundan ne çıkardı? Yunanlılar da artık bitkin bir halde değil mi idiler? Aşağı yukarı bir uzlaşma yapabilirdik. Bu da, elbette Sevr Antlaşmasından daha iyi olurdu.

Fakat içimizdeki sualin, kimseden aramaya cesaret edemediğimiz cevabı kendiliğinden yayıladı: Başkumandan Mustafa Kemal Paşa bütün karargâhı ile beraber esir olmuş...

Keder insanı öldürmez derlerse, bu söze inanınız. Kalb denen şeyin ne dayanıklı bir maddeden yapılmış olduğunu ben, o akşamüstü Büyükada vapurunun güvertesinde öğrendim.

Türk'leri Büyükada Yat Kulübünden kovmuşlardı. Yalnız bir iki sırnaşık, yolunu bularak içlerine sokulabilmişlerdi. Bunlar, o akşam cezalarını çekmişlerdir. Çünkü kulüpte, Mustafa Kemal'in esir olması şerefine kavın bütün şampanyaları patlıyor ve o Türkler de dağıtılan kadehleri içmeğe zorlanıyordu. Ada sokakları, çoluk çocuğun çığlıklarıyla geçilmez bir hale geldi.

Ölümü bir uyku, rahat bir uyku gibi arayarak sabahı ettik. İlk vapurun en görünmez köşesine sığınarak, iki büklüm köprüye indik.

Bütün Türk'leri, yas içinde bulacağımızı sanıyordum. Meğer ne kadar soysuzluğa uğramışız. Acaba sokaktakilerin hepsi, şu veya bu muhipler (tarafdar, dost) cemiyeti azaları mı idi? Bizimkiler utançlarından evlerinde mi kalmışlardı? Bu gülüşler, bu çırpınışlar, bu el sıkışlar ne idi?

Meğer bütün karargâhı ile Başkumandan Mustafa Kemal değil, Yunan Başkumandanı Trikopolis esir olmuş...

Size, kalbin ne kadar dayanıklı bir maddeden yapılmış olduğunu yukarıda söylemeseydim, burada söylerdim. Bir çocuk gibi sıçramaya başladım. Habere, havadise, telgrafa koşuyorum. Hani dün kızdığımız o sürüm gazetesi yok mu, meğer

resmi tebliğlerin kilometrelerce gerisinde imiş. Yunan ordusunu mahvetmişiz ve İzmir'e iniyormuşuz.

Ben, ömrümde hiçbir edebiyat eserinde, ordulara ilk hedeflerinin Akdeniz olduğunu bildiren gündelik emri okurken duyduğum zevki duymadım. Bu, bütün heyecanların üstünde bir heyecan veren, bütün şiirlerin üstünde bir şiirdi. Ne olmuşuk biliyor musunuz? Kurtulmuşuk.

Ah Mustafa Kemal, Mustafa Kemal, sana ölünceye kadar o günün sevincini ödeyebilmekten başka bir şey düşünmeyeceğim.

Akşam"ın ilk sayfası için koskoca bir klişe hazırlamışık : "Elhamdülillah, İzmir'e kavuştuk. Kapıları açmanın imkânı mı var? Gazeteyi pencereden akıtıyorduk. Alan, yüzüne gözüne sürüyordu..."

http://www.aksiseda.com/home.asp?id=38&yazi_id=28

Av.Kadir Daylık - 09.02.2007

E-posta: 20 - Gazi Ahmet Çavuş ve Trikopolis üzerine..

Değerli Dostlar,

Babam Osman Ünlü'den gelen yazıyı sizlere de gönderiyorum.

Sevgi ve saygılarımla...

Ahmet Ünlü - 13.02.2007

"Bu olayı bana anlatan, Yunan Başkomutanı Trikopolis ve mahiyetini esir alan, babam Gazi Ahmet Çavuş.

Babam 18 Mayıs 1956'da vefat etti. Ben, oğlu Osman Ünlü, 1950 yılında Eskişehir Hava Kuvvetleri Astsubay okuluna gittim.

Babamın bana anlattığı askerlik hatıraları 1940-1949 yılları olduğundan, eksiği vardır, fazlası yoktur.

Babamın 18 yıllık askerlik hayatının özeti (bu zamana jandarma okulu da dahil) kendi ağzıyla şöyledir:

'Rumeli bozgunundan sonra okul dağıldı. Ben Marmara bölgesi eşkiya takibine görevlendirildim. Daha sonra Edirne'nin kurtarılmasında bulundum. Birinci cihan harbi sonucu ordular dağıtılınca, Afyon Sinirköy'deki (şimdiki adı Tınaztepe) değirmenimize, geceleri yaya giderek vardım. Daha sonra Afyon'a geçtim. Afyon Yunan işgalinde... Asker geldi diye, Yunan merkez komutanlığına ihbar etmişler. Eve gelen Yunan askerleri beni alıp, merkez komutanlığına götürdüler. Orada iki gün işkence gördüm. Asker olmadığımı, köyde yaşayıp, orada değirmencilik yaptığımı söyledim. Köyden getirilen muhtar ve köylüler, söylediklerimin doğru olduğunu teyit ettikleri için, beni bıraktılar. Serbest kalınca yine yaya olarak, Ankara'da toplanan birliğe katıldım.

İnönü harbinde; Çöğürler mevkiinde yaralandım. Dört ay kadar hastanede kaldım. İyileşerek kıtama katıldım.

Sakarya muharebesinde Yunan'ı kaçıncı, Afyon taarruzuna hazırlıklarımız başladı. 26 Ağustos 1922 de Kocatepe'de başlayan Afyon taarruzunda, Yunan kaçmaya başlayınca; biz de durmalarına engel olmak için, devamlı kovaladık. Ta ki 29.30.31 Ağustos 1922 Dumlupınar Başkomutanlık meydan muharebesinde, tekrar karşı karşıya harbe tutuşana ve yenene kadar.

2 Eylül 1922 günü tabur komutanımız tarafından, keşif kolu komutanı olarak görevlendirildim. Usta erlerden bir manga ekip yaptım. Komutanıma hazır olduğumu bildirdim. Komutanım bana "bak Ahmet Çavuş, bu keşif diğerleri gibi değil. Biliyorsun düşmanı bozduk. Her tepenin ardından, kaçan düşman çıkabilir. Çıkan, düşman komutanı ve efradı, yani karargâhı olabilir. Sakın ha... Çavuşum falan deme. Alay komutanı olduğumu ve etrafınızı çevirdim. Teslim olmazsanız imha edeceğim diyeceksin" diye talimat verdi.

Keşfe çıktık. Bir süre sonra, yabancı sesler duydum. O istikamete yürüdük. Yaklaştıkça sesler yükseliyordu. Hemen tertibatı aldım. Altı erimi tepenin arkasına

yerleştirdim. Üç eri yanına alıp tepeyi aşarak, karşılarına dikildim. “Teslim olun” diye bağırdım. Yunan başkomutanı olduğunu sonradan öğrendiğim kişi, tercümanı vasıtasıyla, benim söylediklerimi öğrenince bana rütbemin ne olduğunu sordu. “Alay komutanı olduğumu, teslim olmazlarsa imha edeceğimizi” söyledim. Ben de bu arada kaç kişi olduklarına bakıyordum ki; Rumca kendi mahiyetine “teslim oluyoruz” diye bağırdı. Tercüman da bize Türkçe bildirdi. Bu arada yirmi kadar Yunan subayı atlarını ters yöne çevirip kaçtılar. Teslim olan grubu attan indirtip, silah ve kılıçlarını toplattım. Tarafımızdan Yunan komuta heyetine ne kötü söz söylendi ne de darp yapıldı.

Yaya olarak Uşak yoluna vadi arasından giderken; Dadaylı Halit Albay’ın süvari birliğı ile karşılaştık. Dadaylı “Ben atla birlikte Gazi Paşa’ya daha çabuk götürürüm” deyince, ben de esir aldığım Yunan komuta gurubunu teslim ettim. Teslim ettiğim yer; Uşak merkeze on-on beş km mesafede, Afyon’dan Uşak’a gidiş yönünde, sağ tarafta içerde, suni göle giderken, yol üzerindeki köyün meydanıdır.’

(Şimdi bu köy meydanındaki anıtın üzerinde, “Yunan başkomutanı ve ekibinin, süvari komutanı Dadaylı Halit Albay’a teslim edildiğı yer” diye yazar. Dikkatinizi çekerim. Esir değil, teslim alındığı yerdir. Çünkü daha sonra, esir alınan Yunan komuta gurubu, Dadaylı Halit Albay’a mal edilmek istenmiştir.)

‘Esir alınan komuta gurubundan iki general daha bulunuyordu. Birisinin adı Tümgeneral Diatris’tir.’ (Bu Yunan paşasının saati, babama hediye edilmiştir.)

1941 yılında, ikinci cihan harbinde, Alman işgalinden kaçan Yunanlılardan bir katile, Afyon’da misafir edildiler. Bunların ziyaretine gittik. İçlerinden birisi, Afyon işgalinde bulunmuş ve babamın esir aldığı komuta gurubunda imiş. Emekli Yunan Albayı, babamı tanıdı. Evimize yemeğe davet ettik. Güzel Türkçe konuşuyordu. Babama söylediğı şu sözünü hiç unutmadım. “Siz Yunanistan’da böyle bir kahramanlık yapsaydınız, hükümet sizi ihya ederdi.” Babam ise, “Biz Türklerin hepsi benim gibidir. Biz karşılık beklemeden vatani görevimizi yaparız” diye cevap verdi.

Babam askerlik hatıralarını kendiliğinden anlatmaz ancak, sorulduğunda cevapları. Kolordu komutanı Derviş paşa, babamı Atatürk’e takdim etmiş. Atatürk “Başkomutan Ahmet Çavuş; dile benden ne dersen” demiş. Babam da “Allahtan sizin sağlığını ve vatanın kurtulmasını isterim. Bu bize yeter.” demiş. Atatürk; Derviş Paşa’ya (Afyon kolordu komutanı olduğunda) “Ahmet Çavuş’a yardımcı ol” diye emir vermiş. Sonradan babama istiklal madalyası verilmiş ve yardımda bulunulmuş. Evimiz, Yunan işgali sırasında Yunan askerleri tarafından askeri gazino olarak kullanılmış, kaçarken tahrip edilmiş. Ancak daha sonra tahrip edilen evimiz, kolordu tarafından tamir edilmiştir.”

Ahmet Çavuşun oğlu
Osman ÜNLÜ

E-posta: 21 - Gazi Ahmet Çavuş Hakkında.

Değerli Dostlar,

Aşağıda ki bilgiyi Afyonkarahisar'da yaşayan yeğenim bana bugün gönderdi.

Gelişmeden sizleri de haberdar etmek istedim.

Kendi ağzından ifadesi ile gönderiyorum.

Sevgi ve saygılarımla...

Ahmet ÜNLÜ - 13.02.2007

Afyonkarahisar'da şubesi bulunan Emekli Astsubaylar derneği Başkanı Emekli Ast. Sb. Baş. Çvş. Ünal Özdoğan Bey, Afyonkarahisar'ın gizli kalmış kahramanları ile ilgili bir çalışma başlattı. Biz de kendisine Ahmet Çavuş'la ilgili bilgileri ilettik.

Akabinde kendisinin de Ahmet Çavuş'u çocukluğundan hatırladığını belirtti ve bizden elimizdeki bilgi, belge ve donanımları istediler; şu anda bunları toplama aşamasındayız. Daha sonra konu Afyonkarahisar'da kurulan Kent Konseyi gündemine getirildi. Kent Konseyi içerisinde toplanan komisyonlardan, Kültür ve Sanat Komisyonunun gündemine gelen konu ile ilgili olarak 12.02.2007 tarihinde bir toplantı düzenlendi. Toplantıda 17 mart 2007 Şehitler ve Gaziler Günü'nde Ahmet Çavuş'la ilgili olarak bir anma programı yapılması ve devamında ise esir alınan mevkinin belirlenerek ya mevki yakınlarında ya da kent merkezinde bir heykel konulması gündeme geldi. Fakat elimizdeki bilginin ve belgelerin son derece kısıtlı olması nedeni ile benden toplayabildiğim bütün bilgileri en geç 1 ay içerisinde komisyona sunmam istendi.

Eğer bilgi, belgeler ve çalışmalar yetiştirilemez ise ileriki bir tarihte konu ile ilgili gün planlaması yapılacaktır.

Konuyu yakinen takip eden Emekli Ast. Sb. Baş. Çvş. Ünal Özdoğan Bey, Belediye Genel koordinatörü Erol Öztürk Bey, ayrıca Kültür ve Sanat Komisyonu üyesi Fercihan Öztürk Hanımefendi. Konuyu detaylı öğrenmek isterseniz aşağıda irtibat bilgilerini vereceğim. Sizlerden ricam toplayabildiğimiz ne kadar bilgi ve belge varsa en kısa zamanda bana ulaştırmanız. Ayrıca Devrim Ünlü Bey ile görüşme imkanı buldum. Kendisinde saat olduğunu ayrıca iki de eski fotoğraf olduğunu öğrendim. Kendisi detaylı araştırma yapıp tekrar dönecekler.

Saygılarımla,

Emekli Ast. Sb. Baş. Çvş. Ünal Özdoğan
Tel: 0272 214 68 65

Erol Öztürk
Tel Belediye: 0272 2144255

E-posta: 21 - Ahmet Çavuş dosyası (e-kitaba doğru)

Değerli Dostlar;

AYTAM olarak Ahmet Çavuş dosyasını açtığımızda, yazıları bir e-kitap biçiminde derleyeceğimizi duyurmuştuk. Şimdi görüyoruz ki Afyonkarahisar Emekli Astsubaylar Derneği ve Afyonkarahisar Kent Konseyi bünyesindeki Kültür ve Sanat Komisyonu da Ahmet Çavuş ile ilgili olarak bilgi ve belgeleri derlemek istiyor; 17 mart 2007'de yapılacak Şehitler ve Gaziler Günü'nde Ahmet Çavuş'la ilgili olarak bir anma programının yapılması ve devamında ise bir büstünün dikilmesi çalışmalarını sevinç vericidir.

AYTAM olarak biz Ahmet Çavuş dosyasına devam ediyoruz. Gelecek e-postalarımızda "Trikopis'in Kılıcı" ile "Trikopis'i esir aldığı iddia eden başkaları" hakkında yazacağız.

E-posta grubunu takip eden sizlerin de katkılarıyla kapsamlı bir Ahmet Çavuş dosyası oluşacaktır. Emekli Ast. Sb. Baş. Çvş. Ünal Özdoğan Bey, Belediye Genel Koordinatörü Erol Öztürk Bey ile Kültür ve Sanat Komisyonu üyesi Fercihan Öztürk Hanımefendi AYTAM'dan haberdar edilirse kapsamlı bilgilere erişebilirler.

Eğer tarihimizi doğru bilmezsek onun yerini safsatalar doldurur. İşte bir örneği;

"General Trikopis, esir edildiği zaman İstiklal Savaşında General'e diyor ki: "Şu olağanüstü insanları görmek istiyorum" diyor. "Bizi esir eden şu olağanüstü insanlar kim, nerde onlar?" diyor ve onları esir alan askerler gösteriliyor kendilerine. "Hayır, bunlar değil. Biz bunlara ateş ettiğimiz zaman, bunlar ölüyorlardı. Ama aralarında başkaları vardı. Cübbeli, sarıklı, bu zamanın kıyafetine uymayan kıyafetler taşıyan bir takım insanlar. Biz onlara ateş ediyorduk, vurduğumuzdan emin oluyorduk; ama onlar ölmüyorlardı; ama onlar bize ateş ettiği zaman bizim askerimiz ölüyordu. İşte onlar bizi esir edenler. Onları bana gösterin" diyor.

<http://www.forumex.net/archive/index.php/t-36000.html>

Av. Kadir Daylık - 13.02.2007

E-posta: 22 - Trikopis'in esir alınması çok önemli bir olaydır.(3)

Bir de bu anlatı var;

Sedef Tunçağ'ın kaleme aldığı, "Bir Varmış Urla" başlıklı derleme eserden naklediyorum.

"Afyon'da cepheleri bozulduktan sonra, Yunan tarafının aklı suya ermiş. Papaz, 'Biz iki tarafın temsilcileriyiz, aramızda anlaşalım' diyerek Müftü'ye gelmiş. Türk askeri, Urla'ya gelince de, Rum Papaz'ın tercümanlığını babam yapmış. Papaz, 'Türk milisleriyle, Rum milisleri bir araya getirdik. Urla'nın tahrip olmasını, insan katliamını önledik' demiş. Türk komutan bunun üzerine, 'Buna memnun oldum Papaz Efendi, yalnız şunu soracağım' demiş. 'Akmar, Serapdallar, Deve Deresi, Kuşçular, Kızılca Köy, Mendalan, bu yerler neden yakıldı, yıkıldı? Urla halkı İspiri-Pedro, Çeşmeli Atanaş, Karpuza adlı eşkıyalardan şikâyetçi. Sizin de zaman zaman bunlara talimatlar verdiğinizi söylüyorlar.' Papaz bu sözler üzerine, 'Efendim o zaman beni dinlemediler' diyor. Komutan, 'İşine geldiğinde dinliyor, işine gelmediğinde dinlemiyorlar. Türk askeri gelmeseydi, bunlar yine seni dinlemeyip, katliam yapacaklardı. Ancak Trikopis esir olunca seni dinlediler' demiş. Bu Papaz'dan çok çekmiş Urlalı! 'Papaz, 'Adelfiya Ateya' Cemiyeti'nin başıymış."

<http://www.urlaonline.com/urlaaktif/content/view/445/158/>

Av.Kadir Daylık - 15.02.2007

E-posta: 23 - Trikopsis

Yunanistan Ordular Baş Komutanı Trikopsis ile ilgili bilgileri detaylı bir biçimde okumuş bulunmaktayım. Bu konudaki çaba gösteren arkadaşların çabalarını takdirle karşılamakla birlikte, bazı bilgilerin kaynak gösterilmeden ya da eksik bilgilerden oluştuğunu tespit ettim.

Bu konuyla ilgili 2 yıldır yürüttüğüm bir çalışmam olduğunu katılımcılara bildirmek isterim. Trikopsis'in savaş malzemeleri ve saha taktiğı ile birlikte, Afyonkarahisar'da kullandığı karargâhlar ve günümüzde hala elde bulunan ona ait eşyalarla, onu yakalayanlarla ilgili yaptığım çalışma bugün, hala yaşayan tanıklar ve o dönemden gelen belgeler üzerine şekillenmektedir. 2007 yaz aylarına doğru tamamlamayı hedeflediğim ve bittiğinde bir de belgesel çekimi haline getirmeyi planladığım bu çalışmayı sizlerle paylaşacağımı, bilgilerinize arz ederim.

Orhan Turan - 15.02.2007

E-posta: 24 - Australia'dan selamlar

Sayın Orhan Bey.

Bu davranışınızın hiç de hoş olmadığını düşünüyorum.

Kendiniz, tanıkları kaynak olarak düşünmenize rağmen, AYTAM gurubundaki tanık çocuklarının anlattığı olayları, hiçbir kaynağa dayandıramamanızı gerçekten çok yadırgadım.

Bu kadar erken karar yargısına varacağınıza, belgeselinizi bitirdikten sonra, arkadaşlar bu işin doğrusu budur diyebilseydiniz, çok daha şık olurdu diye düşünüyorum.

İbrahim KAZAL -16.02.2007

Australia Sydney

E-posta: 25 - Tüm alıntılarda kaynak gösterilmiştir.

Değerli Dostlar;

Ahmet Çavuş dosyası ile ilgili olarak gruba bugüne kadar 22 e-posta gönderildi. E-postalardaki alıntılarının hepsinde kaynak gösterilmiştir. (Açıklama Aşağıdadır)

Bu notumuzdan sonra Ahmet Çavuş dosyasına devam edelim isterseniz. Olayı sahiplenme çabasında olan "Trikopis'i Esir Aldığını İddia Eden Başkaları" hakkında konuşalım mı?

E-postalarınızı bekliyoruz.

Av. Kadir Daylık - 16.02.2007

1. e-postadaki alıntının kaynağı Nazım Hikmet'in Kuvayi Milliye Destanıdır.
2. e-postadaki alıntının kaynağı Sn. İbrahim Kazal'ın büyükbabasıdır.
(Sn. İbrahim Kazal lütfen büyükbabanızın ismini lütfeder misiniz)
3. e-postadaki alıntının kaynağı Sn. Bedri Yanbol'un babasıdır.(Sn. Bedri Yanbol lütfen babanızın ismini lütfeder misiniz)
6. e-postadaki alıntının kaynağı Hıfzı Topuz'dur.
Bakınız <http://atillagenis.blogcu.com/752443/>
7. e-postadaki alıntının kaynağı 21.11.2004 günlü Sabah Gazetesi'deki Yavuz Donat'ın yazısıdır.
9. e-postadaki alıntının kaynağı <http://atillagenis.blogcu.com/752443/>
13. e-postadaki alıntının kaynağı <http://atillagenis.blogcu.com/752443/> 15. e-postadaki alıntının kaynağı 29.4.1953 günlü Vatan Gazetesidir.
17. e-postadaki alıntının kaynağı Kadir Daylık'ın babası Hüseyin Daylık'dır.
18. e-postadaki alıntının kaynağı
<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFE603BF9486D4371D43E94F28A602B551>
19. e-postadaki alıntının kaynağı
http://www.aksiseda.com/home.asp?id=38&yazi_id=28
20. e-postadaki alıntının kaynağı Sn. Ahmet Ünlü'nün babası Osman Ünlü'dür.
21. e-postadaki alıntının kaynağı
<http://www.forumex.net/archive/index.php/t-36000.html>
22. e-postadaki alıntının kaynağı
<http://www.urlaonline.com/urlaaktif/content/view/445/158/>

E-posta: 26 - Tüm alıntılarda kaynak gösterilmiştir.

Sayın Daylık,

Laf lafı açar demiştim. Konular ortaya çıktığında bu konuda bilgisi olan bir şeyler yazma, bildiklerini paylaşma ihtiyacı duyabilir.

Bunu kaynak gösterilmeden yazılıyor diye yazan arkadaşı yadırgıyorum. Hatıra anlatılıyor. Kendisinin büyük araştırmaları varmış. Merakla bekliyoruz. Burada yazanlar araştırmacı değil. Araştırmacılara belki bir ipucu verebilecek anılar anlatıyorlar. Bunu küçümser tarzda yazı yazan arkadaşın maksadını anlamış değilim. Tekrar ediyorum kendisinin yazılarını da merakla bekliyorum.

Babam Mehmet Ali (O sıradaki lakap Yanbu-i zade) İmaret Camii külliyesinde bulunan ahşap Medresenin müderrisi Fahrettin Hoca oğlu.

Selamlar.

Bedri Yanbol - 16.02.2007

E-posta: 27 - Ahmet Çavuş unutulmamalıdır.

Değerli Dostlar,

İncelediğim kaynaklarda Trikopis'in esir alınması ile ilgili anlatımlar aşağıdadır. Konuyla ilgilenmeme sebep olan 29.04.1953 tarihli Vatan Gazetesi elime geçince Ahmet Çavuş'un aynı ismi taşıyan torunu Sn. Ahmet Ünlü'ye yazdığım da bana verdiği 22.11.2006 tarihli cevabında "...ulaştığınız yayın çok heyecanlandırdı. Çünkü bende yoktu. Tabii ki bu konu ile ilgili büyüklerimden dinlediğim bazı şeyler de var. Bu konu bir sahiplenme konusu... Ben ve ailemiz böyle bir öne çıkış yapmadık. Bulduğunuz yayınların benzerleri ulusal veya mahalli düzeyde dedem ölene kadar olmuş. Kurtuluş Savaşında Yunan Başkomutanının ve etrafında ki yönetimin yakalanması ve onu yakalayanın Afyon'lu olması aslında çok önemli bir hadise... Yani dedem olmasından önce Afyon'lu olması önemli... Siz Afyon'da buna dair bir ize rastladınız mı hiç? Ancak Uşak bu hadiseye sahip çıkıyor..." demişti.

Aşağıdaki anlatımlarda da görüldüğü gibi Trikopis'i esir alan Ahmet Çavuş unutulmaktadır. Bugünkü Afyonkarahisar'da bu kahramanı bize anımsatan hiçbir iz bulunmamaktadır. Bize düşen, vakit geçirmeden tarihi doğru olarak kaydetmek, muhafaza etmek ve geleceğe aktarmaktır.

Sayın Ahmet Ünlü,

Buradan size, babanız Sn. Osman Ünlü'ye iletmeniz için sesleniyorum; Ahmet Çavuş hakkında biraz daha fazla bilgi gönderiniz. Ahmet Çavuş'un doğum tarihi nedir? Kaç kardeşlermiş? Okula gitmiş mi? Askerliğe geçişi nasıl olmuş? Anne ve babasından, kardeşlerinden bahseder miydi? Arkadaşlarını biliyor musunuz? Savaştan sonra neler yaptı? Evi neredeydi? Çocukları kimlerdir? Kendisinde Trikopis'den kalan eşyalar var mıydı? Bunlar ne oldu?

Lütfederseniz, cevapları merakla bekliyor, sevgilerimi sunuyorum.

Av. Kadir Daylık - 17.02.2007

29.04.1953 tarihli Vatan Gazetesi:

"Yunan Başkomutanı General Trikopis'i esir alan Afyon'lu meşhur Ahmet Ünlü Çavuş (sağda). Dumlupınar'dan sonra Murat Dağlarına doğru çekilen Trikopis ve maiyetini Halit Akmansu'nun kumandasındaki tümen takip ediyordu. Ahmet Ünlü de tümenin öncü birliklerindendi. Trikopis'i mangası ile birlikte esir etmiştir. Trikopis'in yanında General Diyonis, Miralay Vanderis bulunuyordu. Göyem köyü civarında teslim olan generali Sivaslı Yüzbaşı Salih Efendi'yle birlikte tümen kumandanının yanına getirmişlerdir."

21.11.2004 tarihli Sabah Gazetesi - Yavuz Donat'ın anlatımı:

"...Ve bu sırada Ahmet Çavuş, yanında iki erle, keşif için dağa tırmanıyor. Bir kuytuda, birkaç Yunan subayını görünce, bombayı fırlatmaya hazırlanırken... Yunan subaylar ellerini kaldırıp, teslim oluyorlar. Daha sonra ile Tabur Komutanı Fuat Bey oraya geliyorlar. Yarbay Hüseyin Hüsnü Bey, "Ahmet Çavuş" diyor:

- Kimi esir aldığını biliyor musun?
- Ne bilem kumandanım... Yunan gâvuru işte.
- Ahmet Çavuş, sen Yunan Başkomutanı General Trikopis'i esir aldın."

<http://atillagenis.blogcu.com/752443/> internet adresindeki 28.06.2006 tarihli anlatım:

“...Biz onları böylece esir aldıktan epey sonra Kaymakam Hüseyin Hüsnü Beyle tabur kumandanımız Fuat Bey geldiler.

Hüseyin Hüsnü Bey, esir zabitlerin içerisinde birisini, eliyle işaret ederek bana sordu:

— Bu zabitin kim olduğunu biliyor musun?

— Ne bileyim, dedim. Elin düşmanı... Babamın oğlu değil ya!...

Fuat Beyin gözleri faltaşı gibi açılmıştı:

— Trikopis, Trikopis, diye haykırdı. Yunan Başkumandanı...”

Ahmet Çavuş’un oğlu Osman Ünlü’nün anlatımı:

“Yaya olarak Uşak yoluna vadi arasından giderken; Dadaylı Halit Albay’ın süvari birliği ile karşılaştık. Dadaylı “Ben atla birlikte Gazi Paşa’ya daha çabuk götürürüm” deyince, ben de esir aldığım Yunan komuta gurubunu teslim ettim. Teslim ettiğim yer; Uşak merkeze on-on beş km mesafede, Afyon’dan Uşak’a gidiş yönünde, sağ tarafta içerde, suni göle giderken, yol üzerindeki köyün meydanıdır.”

<http://atillagenis.blogcu.com/752443/> internet adresinde Hıfzı Topuz’la görüşmesinden nakledilen Trikopis’in anlatımı:

“...Bu esnada atım da vurulmuştu. Başka bir ata binerek kaçmaya ve çemberi yarmaya teşebbüs ettim. Fayda etmedi. Türklerin içine düştüm. Esir oldum. Beni yakalayanlar hüviyetimi almakta güçlük çekmediler.”

http://www.gata.edu.tr/kutuphane/Kitap_Ozetleri/Kurtulus_Savasinin_Gizli_Or_gutu.htm internet adresinde Selahattin Salıx’ın Kurtuluş Savaşı’nın Gizli Örgütü isimli kitabından, Yunan orduları Başkomutanı Trikopis’in günlüğünden:

“Uşak’ın Türkler tarafından alındığını görünce yapacak bir şey olmadığını anladım. Askeri karanlık basıncaya kadar istirahat ettirdim. Uşak’ın biraz doğusunda bulunuyorduk. Saat 16.00 sularında Türkler görüldü. Ben askerlerime savaş emri verdiğim halde onlar ateşkes borusu çalıp dağılıyorlardı. Türkler’le savaşmaktansa, teslim olmak en salim yoldu. Ve nihayet beyaz bayrak çekmeye mecbur kaldık. Esir oldum.”

<http://www.aksiyon.com.tr/detay.php?id=26028> 27.11.2006 tarihli Aksiyon Haftalık Haber Dergisi – Ahmet Turan Alkan’ın anlatımı:

“Halit Bey’in askerlik kariyeri üstün başarılarla dolu. Sadece şu kadarını zikretmek yeterlidir: Sivas Kongresi’ni engellemek isteyen Elazığ Valisi Ali Galib’i engellemesinin yanı sıra Sakarya Harbi’nde ve Dumlupınar Meydan Muharebesi’nde Kafkas tümenlerine komuta etti ve Yunan Başkumandanı Trikopis’i esir aldı.”

<http://dadayhalkegitimimerkezi.sitemynet.com/daday/id5.htm> internet adresindeki Daday Kaymakamlığı Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü’nün anlatımı:

“Miralay Halit Akmansü: 2 Eylül 1922 günü Uşak’ta Bölmelik Tepe’de Yunan Kuvvetleri Başkumandanı General Trikopis ve General Dijennis, Albay Yuvanıs, Albay Kalinalıs’i esir almıştır.”

<http://www.idilkesgin.com/usak/usakhtml/usakadi.html> internet adresindeki anlatım:

“30 Ağustos 1922’de Dumlupınar Başkomutanlık Meydan Muharebesinde bozguna uğrayan Yunan Ordusu’nun büyük bir kısmı Dumlu, Büyükoturak, Banaz, Kızılhisar

ve Kapaklar üzerinden Uşak'a doğru çekilirken Yunan Orduları Başkomutanı General Trikopis'in de bulunduğu büyük bir düşman birliği Comburt Ovası'nı geçerek 2 Eylül 1922 günü Aşağıkarahisar Köyü'ne gelmişti. Aynı gün 5. Kafkas Tümeni'ne mensup birliklerimiz, muhtelif savaşlar vererek ve Elma Dağı'nın güneydoğusunda bulunan Gögem Köyü'nün doğu yakasına yaklaştığında Karacahisar ve Cumyuva (Mıngırıp) köylerinin alevler içinde yanmakta olduğu haberini almışlardı. 30 Ağustos imha savaşından kurtulan kalabalık bir düşman kuvvetinin bu köyleri basarak yakıp yıktığı ve Uşak istikametinde çekilmekte olduğu anlaşıldığından, 5. Kafkas Fırkası Komutanı Halit Bey, Fırka Süvari Bölüğü'nü batıda Kusura Deresi tarafından Karacahisar Köyü istikametinde keşfe, Tümen 9. Alayı'nı da süvari bölüğünü takiben Karacahisar Köyü güneyindeki tepeleri işgal etmek üzere göndermişti. 9. Alay Komutanı Hopalı Yarbey Ali Bey'di. Alay Gögem Köyü'nün kuzeyindeki Bölmeli Tepe gerisinde, 13. Alay da ihtiyatta bulunuyordu. Ayrıca 2 adet topçu taburu da mevzilerine girmişti. Tümen gözetleme yerini Bölmeli Tepe'de kurmuş olan Halit Bey, batarya dübünü ile bizzat yaptığı tarassut sırasında Elma Dağı'nın doğu eteklerinde Karacahisar Köyü'nün yanmakta olduğunu Elma Dağı'nın Kusura Deresi'ne uzanan ve köye hakim bulunan sırt üzerinde düşman askerlerinin dolaştığını görmüştü. Daha önce keşfe gönderilen süvari bölüğü düşmana yaklaşarak, Karacahisar civarındaki sırtta savaşa başlamıştı. Elma Dağı düşman işgali altında idi. Buradaki düşman kuvveti 10 - 12 bin kişi tahmin edilmekte idi. Süvari bölüğünün yaya savaşının devam ettiği ve 9. Piyade Alayı'nın da Karacahisar sırtlarını ele geçirdiği sıralarda, düşmanın ateş ederek karşı koymasına beklenirken Elma Dağı üzerinden bir beyaz bayrağın sallandığı görüldü. 2 Eylül 1922 gecesi saat 22:30 sıralarında süvari bölüğü komutanı Sivaslı Yüzbaşı Ahmet Bey, esir generaller ile maiyetlerini Bölmeli Tepe (Çakmaklı Tepe) deki 5. Kafkas Fırkası Komutanı Yarbey Halit Bey'in (Halit Akmansu) yanına getirdi"

http://www.alimsaid.com/Son_Sahitler/cilt_2/2_143.htm internet adresinde Ata Kulaksızoğlu'ndan nakledilen:

"Yunan Başkumandanı General Trikopis ve ikinci Kolordu Kumandanı General Dijennis ile On Üçüncü Tümen Kumandanı Albay Vandelis'le 391 subay, 4385 eri esir alan Beşinci Kafkas Tümenimizin komutanı, Erkân-ı Harp Miralay (Kurmaya Albay) rahmetli Halit Akmansu."

<http://kanalkbb.net/index.php?cat=79> internet sitesinde Dr. Yücel Tanyeri'nin 01.07.2006 tarihli yazısındaki anlatım:

"(Halit Akmansu) 26 Ağustos'ta başlayan Büyük Taarruz sırasında 5. Kafkas Tümen Komutanı iken, 2 Eylül 1922 günü Uşak'ta Bölmelik Tepede Yunan Kuvvetleri Başkomutanı General Trikopis'i esir aldı ve bu başarısından dolayı Mustafa Kemal Paşa tarafından kutlanarak BMM Hükümetince Miralay'lığa terfi ettirildi."

<http://www.aksam.com.tr/haber.asp?a=12961,104> internet sitesinde 6.11.2005 tarihli Akşam Gazetesi - Deniz Güçer'in anlatımı:

"Ali Rıza Benli savaşın en önemli sahnesinin de kahramanıydı. Komutan Halit Akmansu, Adatepe'nin düşmesinden sonra Ali Rıza Benli'ye bir telgraf çekti. Yunanlı komutanların teslim alınması gerekiyordu. Görev, Ali Rıza Benli'ye verildi. Benli hayatının en önemli görevini o gün yaptı. Yunan Başkomutan Trikopis, 2. Kolordu Komutanı General Diyenis, 440 subay ve 4 binden fazla eri ve tüm mühimmatı almak üzere harekete geçti. Genç komutanı gören Yunan Başkomutan ayağa kalktı ve "Teslim olmaktan başka çare yok" dedi. Kılıcını Benli'ye teslim etti."

E-posta: 28 - Ahmet avuş unutulmamalıdır.

Kadir Bey,

Sorularınızı babama ulaştırdım. Yanıtlarını size ileteneğim.

Sevgi ve saygılarımla...

Ahmet Ünlü - 19.02.2007

E-posta: 29 - Farklı anlatımlar.

Değerli Dostlar,

Trikopis'in esir alınması ile ilgili iki anlatımı daha gönderiyorum. İlki Mustafa Kemal Atatürk'ün anlatımı, ikincisi ise Halit Akmansü'nün anlatımıdır. Bundan sonrasını araştırmacılara bırakıyoruz.

İyi okumalar,

Av. Kadir Daylık – 20.02.2007

“Artık düşmanın beş fırkası, doğal olarak pek çok kayba düştükten sonra geri kalanları teslim olduklarını bildirmeye başladı. Bu teslim alma uygulaması birkaç gün devam etti ve sonunda şuraya buraya başvurup kurtulma imkânını bulamayan Başkomutan Trikopis de arta kalanlar ile teslim olacak adam arıyordu. Rastlantı ile oralarda bir istihkâm teğmenimiz vardı. Ona haber göndermiş “Teğmen Efendi buyursun” demiş ve hemen atına binmiş birkaç askerle beraber dereye inmiş orada savaş safı düzeninde bekleyen ordu artığını görmüştür. Bunlar, hemen generalleri ve subayları ve askerleri ile beraber bu subayımızı selâmlayarak teslim olduklarını bildirdiler! (Alkışlar).”

**Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri I-III (Büyük Zafer Hakkında 4 Ekim 1922)
Mustafa Kemal ATATÜRK**

Bugünkü dille yayına hazırlayanlar:

Prof.Dr. Ali SEVİM, Prof.Dr. M.Akif TURAL, Prof.Dr. İzzet ÖZTOPRAK

Halit Akmansü'nün anlatımı da şöyle:

“...31 Ağustos sabahı, düşmanın çekildiği anlaşılınca, Uşak'a doğru takibimiz devam etti. Fakat benim tümenim, beş günlük kesintisiz savaşlar sırasında 105 subay ile 1200 er şehit ve yaralı vererek çok yorgun düştüğü için, o gün Küçük Aslıhanlar civarında istirahat ediyordu. Ertesi günü ağırlıklarımızla toplu bir halde Uşak istikametinde yolumuza devam ettik. Eylülün ikinci günü, öğleden sonra ikiye doğru kolbaşımız Karahisar`a yaklaşmıştı ki, dörtnala gelen bir köylü:

— Onikibin kadar tahmin olunan düşman, köyleri yakarak, Muratdağı cihetinden, Elmadağı - Uşak'a doğru ilerliyor.

Haberini verdi.

Bu kuvvet her halde 30 Ağustos Meydan Savaşından kurtulabilen bir kuvvet olabilirdi. Köylü fazla malûmata sahip olmadığından, düşmanın gerçek mevcudunu şu anda bilmek imkânsızdı.

Arazi çok dalgalı, dereli tepeli olduğu için bir şey görülmüyordu. Hemen savaş tertibatı aldım. Süvari bölüğünü de, düşman istikametinde keşfe, kuvvetini ve bulunduğu yeri tayine memur ettim. Biraz sonra süvari, düşmanla temas etti. Biz de zaten ilerliyoruz. Süvari bölümüm yaya çengine başladı. Bir alayla bu bölümü takviye

ettim. Bir batarya dürbünü ile düşman istikametini tarassut ve tetkikimde, Elmadağı doğu eteğindeki Karahisar köyünün yandığını ve düşman askerlerinin köy içinde gezindiklerini gördüm. Elmadağı'ndan Kosur deresine uzanan Karahisar köyüne hâkim sırt üzerinde gezinmeler vardı. Fakat arazinin çok arızalı oluşu, Elmadağı gerisinde ne kadar kuvvet bulunduğunu görmeye mâni idi. Ancak düşmanın Elmadağı'nda ve Karahisar'da olduğu artık anlaşılmıştı. Ben tümenin kalan kuvvetiyle Kosur deresinin iki tarafında hazırlık mevziine girdim. Durumun açıklık kazanmasını bekliyorum. Uşak'a gitmiş bulunan kolordu komutanımıza rapor göndererek durumu bildirdik. Düşman son hesaplara göre de filhakika on, on iki bin tahmin ediliyordu. Dağı işgali altında bulundurduğu için mevzii bize hâkimdi, akşama da iki saat kadar bir zaman vardı. Dediğim gibi kolordum Uşak`a gitmiş olduğu için tümenim yalnız kalmıştı. Bu durumda tek başımıza ve hemen bir saldırıya kalkmayı doğru bulmadım, ihtiyatkâr hareketi tercih ettim.

Fakat akşama doğru Elmadağı üzerinden, büyük bir beyaz flama sallandı. Aramızda iki kilometre kadar bir mesafe vardı. Fakat ilerideki süvarilerimiz bir kilometreden fazla uzakta değillerdi.

Biraz sonra süvari bölüğüme gelen beyaz filâmalı bir Yunan küçük subayını yanıma getirdiler:

— Beni General Trikopis gönderdi. Teslim olacak. Teslim almanızı istiyor...

dedi.

— Yanında kim var, ne kadar kuvvet mevcut, neredeler?

diye sorduk.

— Yanında İkinci Kolordu Komutanı General Diyonis, Tümen Komutanı Miralay Vandelis erkânıharbleri, yaverleri ve bir tümen asker var.

Liva komutam Ali Rıza Bey'e, gidip bunları teslim alması emrini verdim.

O gün 23. Tümeden emrime verilen bir alay da dâhil olmak üzere, dört piyade alayı "halindeki kuvvetlerimiz Elmadağı eteğindeki Göyem köyü civarında Yunanlıları teslim aldılar. Bunlar hakikaten iki general, bir tümen komutanı albay ve 6.000 askerle 300 yaralıdan ibaretti

2/3 Eylül gecesi saat ona doğru süvari bölüğü komutanı Yüzbaşı Sivaslı Salih Efendi iki general ile bir miralayı ve yaverlerini, bulunduğum Göyem köyü kuzeyindeki Bölmelik tepeye getirdi. Atla geldikleri halde yorgun, bitkin bir halde idiler. Bunların İzmir'e ilk çıkan 13. Yunan tümeni olduğu anlaşıldı. Teslim olmadan evvel Elmadağı üzerinde bir savaş meclisi kurmuşlar, tümen komutanı 'Edremit istikametinden çekilerek kurtulabiliriz, teslim olmayalım' demiş. General Trikopis:

– Her ne kadar vazifemizi yapmış isek de, bu durumda Yunanistan'a dönmemiz bir felâket olur. Derdimizi kimseye anlatamayız. Halk galeyan içindedir. En iyisi teslim olmaktır.

Demiş ve böylece teslim olmuşlar. Fakat bize tesadüf etmeseler, pek yaklaştıkları Uşak'a varıp salimen kurtulacaklarını zannediyorlarmış.

Generaller ve maiyetleri karşıma geldiler. Fakat General Trikopolis, beni mirî fiyatla levazımdan alınmış ve yollarda yıpranmış bir nefer elbisesi ve kaputu, gene öyle bir nefer çizmesi ve başımda kalpak gibi bir şeyle görünce bir komutana filân benzetememiş olmalı ki, gözlerini sağa sola çevirerek araştırıyordu. Hakkı da yok değildi. O anda cebimde bile topu topu bir liram vardı. Kendisi ise, mükemmel bir Avrupalı kumandan kıyafetinde bulunuyordu.

Bir zaman sesimi çıkarmadım. Nihayet karşısında benden başkasını göremeyince, yüzüme bakıp Fransızca:

— Ou est le commendant?

diyerek, kendisini teslim alacak kumandanı aradı.

Ben, ya Rabbi, bu zalimleri benim gibi mütevazı bir adama teslim ettin.. diye Allah`a şükrediyordum. Sonra, kendisine bir adım daha yaklaşarak, Fransızca:

— Kumandan benim... Hoş geldiniz.

dedim. İnanmıyormuş gibi, şaşkın şaşkın bakıp, bir tereddüt devresi geçirdikten sonra, böyle basit kılıklı birine teslim olmak talihsizliğine düştüğünü hissettiren bir iç çekişle boynunu büktü. Tabancalarını alarak:

— Buyurun. Oturalım.

dedim. Karşı karşıya yere bağdaş kurup oturduk. Meyus ve mahzun bir halde idiler. Özellikle tümen komutanı Vandelis hiçbir şey görmemek ister gibi gözlerini yummuş, düşünüyordu. Yanıma, belki lâzım olur diye Rumca bilen bir Giritli subay almıştım. Meğer Trikopolis'in de Fransızcası benden farklı değilmiş. Güzelce anlaştık.

Karınlarının aç olduğunu anlayınca, bir sofraya çıkaralım, güzelce yesinler içsinler, dedim ama kendilerine haber gönderdiğim hâlâ alev alev evleri yanıp duran köylüler, bunları da gözleriyle gördükten sonra : 'Kumandanımıza canımız feda... Nemiz var nemiz yoksa onun olsun, ama bize yapmadıklarını bırakmayan düşmana, avuç dolusu altın da verseniz, alimallah bir lokma ekmek bile veremeyiz... Baksanıza hâlâ yanıyoruz.' diye red cevabı verdiler. Ben de yanımda bulunan zeytin, peynir, ekmekle bir sıcak çay ikram ettim. Ortamıza bir de ateş yaktırdım. Onun çatırdıya çıtırdıya yükselen alevi, esaretin acısını birkaç saatten beri çekmekte olan General Trikopolis ile arkadaşlarının yüzlerine bir başka ızdırab ve hüznün veriyordu.

Nihayet, sorgulamaya sıra gelmişti. General Trikopolis'e:

— Siz, dedim, vazifenizi yaptınız. Fakat savaş talihi aleyhinize döndü. Zaten memleketimizi haksız yere işgal etmişsiniz. Biz sizi vatanımızdan çıkarmak için çalıştık. Ergeç muvaffak olacağımızdan da emindik ama bu kadar çabuk, bir hafta gibi kısa bir zamanda ordunuzun darmadağın olarak izmihlale uğrayacağını tahmin edemedik. Ben Sakarya Meydan Savaşında da tümen komutanı olarak bulundum. Yunan ordusu orada, bu seferki savaşlara nispetle daha ziyade savaş yeteneği göstermişti. Şimdi ne oldu? Başkomutan vekili sıfatıyla elbette bunun sebeplerini bilmeniz lâzımdır. Beni bu yönden aydınlatırsanız çok memnun olurum.

General Trikopolis, artık olan oldu, der gibi bir el işareti yaptı ve anlatmaya başladı:

— Yenilgimizin sebepleri çoktur. Bence bunların başında, Sakarya bozgunundan sonra Yunanistan`da kabinenin değişmesini mucip olan büyük galeyana ve Başkomutan General Papulas ile Genelkurmay Başkanı General Dosmanis`in azli gelir. Bundan sonra da ordunun krala sadakatini muhafaza edecek bir başkomutan aranınca, kiralın yaveri Hacı Anesti'nin seçilişi gelir ki, bu general başkomutanlık yapacak kudrette değildi. Hele maiyet komutanları da kendisi gibi, aynı düşünce ile tayin edilince, içine siyaset giren orduda ne güven, ne de düzen kaldı.

Diğer önemli bir sebep de şu olmuştur; casuslarımız vasıtasıyla sizin taarruza hazırlandığınızı ve Uşak istikametindeki ricat hattımızı kesmek üzere üstün kuvvetlerle sağ cenahımıza taarruz edeceğinizi haber aldığım zaman bunu Başkomutan Hacı Anesti'ye yazdığım halde, o böyle bir saldırıya ihtimal veremediğini söyledi, boş bulundu. Hatta hava keşifleri ve istihbaratımla saldırı için yığınak yaptığınızı öğrenerek tekrar kendisini ikaz ile sağ cephede kuvvetli bulunmak için Altıntaş'taki ikinci kolordunun sağ cenaha yaklaştırılmasını teklif ettimse de onu buna da inandıramadım. Saldırı hareketinizi bir blöf addederek, teklifimi kabul etmedi.

Dördüncü sebebe gelince; 26 Ağustosta, saldırıya başlayıp da birinci hat siperlerimizi düşürdüğünüz zaman Altıntaş – Eskişehir yönündeki saldırınızın, kuvvetlerimizi orada tespit için olduğunu yazarak, asıl ciddi saldırınızın Afyon bölgesinden olduğunu tasrih ile gene acele kuvvet istedim. Ancak geç vakit ve yalnız bir tümen gönderildi. Bunu takviyeye muhtaç tümenlere dağıttım ama iş işten geçmişti, bir fayda vermedi.

Son sebep; cephe, kuvvetimizle tamamen ters genişlikte olduğundan, Eskişehir – Afyon hattında savaşı kabul etmemiz uygun değildi. Ben, geride Belen hattında savaşı kabul etmemiz lâzım geldiğini, daha savaşa başlamadan evvel, başkomutanlığa teklif etmiştim, bu da kabul edilmedi.

Nihayet, bütün bunlara bir de Yunan askerinin, Sakarya Savaşından sonra uzun süre hareketsiz beklemesinin moralini bozmuş olduğunu da ilâve edebiliriz. Bu sırada Yunanistan'da da hava bulanmış, kamuoyunda savaş karşıtlığı alıp yürümüştü. Bu fikir cephedeki askere kadar yayılıp subayların da, erlerin de maneviyatını sarsmıştı, öyle zamanlar oldu ki subaylar ve erler bizzat benim emrimi dinlemez oldular.

İşte Yunan ordusunu umulmadık bir yenilgiye uğratan başlıca sebepler bunlardır.

Üç Eylül sabahı General Trikapis ile arkadaşlarını süvari bölüğüme teslim ederek Uşak'a gönderdim.

O gün Başkomutan Mustafa Kemal Paşa ile Erkânıharbiye Umumiye Reisi Fevzi, Cephe Kumandanı İsmet, Dördüncü Kolordu Kumandanı Kemalettin Sami ve Birinci Ordu Kumandanı Nurettin Paşalar da Uşak'ta idiler...”

<http://www.hukuki.net/forum/showthread.php?t=13429&page=2> Hukuki net forum, commodore1tr (commodore1tr@yahoo.com)

E-posta: 30 - Trikopis'in kılıcı (1).

Değerli dostlar;

Trikopis'in yakalanması konusundaki farklı anlatımlar gibi Trikopis'in kılıcı konusunda da farklı anlatımlar vardır. Yakın tarihimizdeki bir olayın bile böyle karışık olması, sanırım bizim toplumumuzda zamanında yazma - kayıt tutma becerisinin olmamasından ileri geliyor. Bu nedenle çok yakında olmuş bitmiş olayları bile söylence haline getiriyoruz. Trikopis'in kılıcı ile ilgili olarak anlatılanlar bakın nasıl;

Sevgilerimle gönderiyorum,

Av. Kadir Daylık - 22.02.2007

Trikopis'i esir alan Ahmet Çavuş'un oğlu Osman Ünlü, babasının ağzından şöyle naklediyor:

"Teslim olun, diye bağırdım. Yunan başkomutanı olduğunu sonradan öğrendiğim kişi, tercümanı vasıtasıyla, benim söylediklerimi öğrenince bana rütbemin ne olduğunu sordu. "Alay komutanı olduğumu, teslim olmazlarsa imha edeceğimizi" söyledim. Ben de bu arada kaç kişi olduklarına bakıyordum ki; Rumca kendi mahiyetine "teslim oluyoruz" diye bağırdı. Tercüman da bize Türkçe bildirdi. Bu arada yirmi kadar Yunan subayı atlarını ters yöne çevirip kaçtılar. Teslim olan grubu attan indirtip, **silah ve kılıçlarını** toplattım. Tarafımızdan Yunan komuta heyetine ne kötü söz söylendi ne de darp yapıldı."

T.C. Kültür Bakanlığı - Uşak Atatürk ve Etnoğrafya Müzesi
<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF8FE9074FF19B000504C841C36B5D3393> :

Atatürk, Yunan Ordusu Başkomutanı Trikopis'i bu binada karşılamış, Başkomutan Trikopis'in **silah ve kılıcını** kurmayları İsmet Paşa (İsmet İnönü), Halit Akmansu, (Dadaylı Halit), Asım Paşa (Asım Gündüz) ile birlikte teslim almıştır.

Uşak Üniversitesi <http://www.usak.edu.tr/genel.htm> :

Atatürk ve İnönü şehre gelerek karargâh kurmuşlar, Trikopis'in **kılıcını** bugün Atatürk ve Etnoğrafya Müzesi olan evde teslim almışlardır.

<http://www.butundunya.com/bd.php?p=0&pyil=2006&pay=11&ptip=YAZI&g=1&s=0&a=0&ysn=1> Mete Akyol - **Bütün Dünya:**

Uşak'ta Türk askerlerinin "ev sahipliği"nde gerçek bir "konuk" olarak ağırlanan General Trikopis, tutsak alındığında ele geçirilen **kılıcını** kendisine geri veren Garp Cephesi Komutanı İsmet (İnönü) Paşa'yı ve Türkler'i, yaşamının sonuna değin her zaman saygıyla anmıştı.

<http://www.usak.tv/icerik.asp?id=5> **Uşak Tv :**

2 Eylül 1922'de Atatürk ve İnönü şehre gelerek karargâh kurmuşlar, Trikopis'in **kılıcını** bugün Atatürk ve Etnoğrafya müzesi olan evde teslim almışlardır.

<http://www.aksam.com.tr/haber.asp?a=12961,104> - **Deniz Güçer 6.11.2005**
tarihli **Aksam Gazetesi:**

Genç komutanı gören Yunan Başkomutan ayağa kalktı ve “Teslim olmaktan başka çare yok” dedi. Kılıcını Benli'ye teslim etti.”

<http://atillagenis.blogcu.com/752443/> Hıfzı Topuz, Yunanistan'da General Trikopis'i ziyaretinde Trikopis'in ağzından anlatıyor:

“Her tarafımız Türklerle çevrilmişti. Esir olacağımızı anlıyorduk. Bizde kılıcı düşmana teslim etmek küçüklük sayılır. Vaziyetin kötüye gittiğini gören yaverim bir ara yanıma gelerek:

— Generalim, kılıçlarımızı imha edelim" diye teklifte bulundu. Kılıcımı kendisine verdim. Aldı ve parçaladı.

Firar fayda etmedi, ordu perişan olmuştu.

Bu esnada atım da vurulmuştu. Başka bir ata binerek kaçmaya ve çemberi yarmaya teşebbüs ettim. Fayda etmedi. Türklerin içine düştüm. Esir oldum. Beni yakalayanlar hüviyetimi almakta güçlük çekmediler. Üzerimde bir revolver vardı. Derhal bunu anladılar. Bizde süvarilerin kılıcı atların eğrine bağlıdır. Benim bindiğim atta da böyle bir kılıç bulunuyordu. Askerler bunu da benim kılıcım zannıyla müsadere ettiler.”

http://www.tsk.mil.tr/askerimuze/kurtulus_savasi_salonu.htm Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı:

“Kurtuluş Savaşı Salonu'nda esir düşen Yunan Ordusu Başkomutanı Trikopis'in karargâhında ele geçirilen eşyalar bulunur.”

E-posta: 31 - Trikopis'in kılıcı (2).

Değerli Dostlar,

Trikopis'in kılıcı konusunda iddialı bir yazı gönderiyorum.

Sn. Osman Ünlü'nün notları da geldikten sonra bu bahsi kapatacağız ve bu konudaki tüm yazıları e-kitap olarak <http://www.aytam.org.tr> adresinde yayınlayacağız.

Sevgilerimi sunuyorum; sağlıcakla kalınız...

Av. Kadir Daylık 25.02.2007

Askeri Müze'deki Sahte Kılıç:

“Tarih, efsanenin kız kardeşidir derler. Her zaman kol kola yürüdüklerine en büyük şahitlerimizden birisi de yakın tarihimiz olmalı. Bu tarih içinde “Çanakkale efsaneleri” hacimli bir yer tutar.

Milletin Çanakkale'ye yönelik hassasiyeti kabardı ya, bezirgândan geçilmiyor ortalık. Okuru daha fazla ağlatan, kazanıyor. Bu yüzden olmadık madrabazlıklar da yapılıyor. Böylelikle aslında Çanakkale şehitlerinin ruhları daha fazla acıtılmış oluyor. Maalesef piyasa ekonomisi böyle fena bir yol açmış durumda. Muhtemelen bazı dostlarımı da üzeceğim feci örnekleri Mart ayına saklayarak bugünkü efsanemize geçiyorum.

Evet tarih, efsanesiz yapamıyor, anladık. Pudra şekeri gibi, etrafında uçuşan bir masal bulutu da istiyor. Üstelik bu masal bulutunun boyutları, en ciddi olduğunu bildiğimiz ve Türk halkının en fazla güvendiği kurumun çatıları altına da ne yazık ki sirayet etmiş durumda. Umarım bu yazı, yetkilerin uyanmasına ve bir fahiş hatayı düzeltmelerine yardımcı olur.

Yıllar sonra tekrar gitmek istedim Harbiye'de bulunan Askeri Müze'ye. Kökleri, Topkapı Sarayı'nın girişinde bizi karşılayan Aya İrini Kilisesi'ne dayanan bu güngörmüş müzemizdeki en ilginç objelerden birisi, Fatih'in İstanbul kuşatmasında Bizanslıların Haliç'e gerdikleri ünlü zincirin bir kısmıdır. Değerli tablolar, silahlar, giysiler vs. ile ziyaretçileri bir zaman tüneline sokmayı başaran müzelerin başında gelir Askeri Müze.

Bir de Kurtuluş Savaşı'na ait eşyaların sergilendiği salonlar vardır burada. İşte bu salonlardan birinde bir kılıç karşılar sizi. Yıllar önce de gördüğüm bu kılıcın hikâyesini araştırdıktan ve efsanesini iyice kafamdan sildikten sonra tekrar yolumu düşürdüm Askeri Müze'ye. Yapılan bunca yayının ardından herhalde o kılıcın doğru adresi ortaya çıkmış ve gereken düzeltme yapılmıştır umundaydım doğrusu. Öyle ya, Askeri Müze, bizim medar-ı iftiharımız olması gereken kurumlardan biridir ve bu konularda gereken hassasiyeti göstermiştir diye düşünüyordum.

İtiraf edeyim ki, yanılmışım! Her şey aynıydı. İçeride temizlik yapan görevliden izin alarak yaklaştığım vitrinde esir alınan büyükçe bir Yunan bayrağının önünde bazı silahlar uzanmış yatıyordu. Bunlardan birisinin önünde yıllar önce de gördüğüm yazı

hemen hemen aynı kelimelerle yerli yerindeydi. Şöyle yazıyordu kılıcın önündeki plakada:

“Kılıç. Başkumandanlık Meydan Muharebesinde esir edilen Yunan Başkumandanı General Trikopolis’e aittir. İngiliz. 20. yy.”

Yani? Yanisi şu ki, yanlışlar bilgi çağına rağmen devam ediyor, efsaneler gerçeğin yerini işgalde inat ediyorlardı.

Peki işin doğrusu nedir? İzninizle bunu kısaca özetleyeyim.

Ama önce ders kitaplarımıza kadar sızmış efsanemiz ne diyor, ona bakalım. Herhangi bir örnek seçiyorum:

“Uşak’ın kuzeydoğusunda ve şehre 17 km. mesafede bir küçücük köy vardır. Adı: Gögem’dir bu köyün. Çakmaklıtepe adı verilen bir tepenin yamacında kurulmuştur... İşte bu yer, “Megaloidea”cılarının ordularının başında bulunanların muzaffer kumandanlar olarak girdikleri “orduları dağıtılmış” Anadolu’da Türk’ün kahredici şamarını yedikten sonra başlarını eğerek silâhlarını Türk ordusuna teslim ettikleri yerdir.” (Ne. S., “Uşak ve Trikopolis”, Akın, Sayı: 9, Eylül 1967, s. 11-12.)

Bozguna uğrayan Yunan Orduları Başkomutanı (aslında biz yakaladığımız sırada başkomutan olduğunu bilmiyordu kendisi; iletişim hatları kesik olduğu için müjdeli haberi alamamış, daha doğrusu haberi biz vermiştik kendisine; tabii esir olduktan sonra!) Trikopolis’in kuvvetlerimize teslim olurken kılıcını teslim ettiği o kadar sık tekrarlanmıştır ki, neredeyse tartışılmaz bir aksiyom (mütearife) haline gelmiştir kafamızda.

Oysa yaygınlığıyla ters orantılı olarak yanlıştır bu kılıç teslim olayı. (Hatta bazılarımız Gazi Osman Paşa için de kılıcını teslim etti, derler ki, vahim bir hatadan öte, düpedüz bir iftiradır. Komutanların şerefi, kılıçlarını teslim edip etmemeleriyle ölçülebilir diyebiliriz. Gazi Osman Paşa da Çar Aleksandr ve Grandük Nikola’ya kılıcını teslim etmemek için arabada “unutmuştu”. Çar da bir asker olarak bu jestin manasını gayet iyi anlamış ve biraz da bu onurlu duruşu yüzünden özel bir alaka göstermişti Paşa’ya.)

Lafı dolandırmadan söyleyelim: Trikopolis’i Gögem köyü civarında esir alan Beşinci Kafkas Tümeni Komutanı Albay Dadaylı Halit (Akmansü), hatıralarında kılıç teslimi olayından hiç bahsetmez. Yalnız yatmadan önce çadıra girerken generallerin bellerindeki tabancaların alındığından bahseder ki, tabancaların da teslim olduktan sonra saatlerce üzerlerinde kaldığını anlıyoruz. Cemal Kutay’ın aktardığı hatıralarında şunları söylüyor Albay Halit Bey:

“General Trikopolis ve arkadaşları yanıma kendi atlarıyla geldiler ve yine atlarıyla Uşak’a gönderildiler. Üzerlerinde ve hayvanlarının eğer takımları üzerinde kat’iyyen kılıç yoktu. Şu halde İstanbul’da Askerî Müze’deki... Trikopolis’e ait olduğu ilan edilen kılıç nerede, ne zaman ve kimin tarafından alınmıştır?”

Trikopolis’i teslim alan komutanın görmeyip bilmediği bu kılıç nereden çıkmıştır sahiden de? Acaba başka komutanlardan alınmıştır da, bir karışıklığa kurban mı gitmiştir? Bilinmiyor. Ancak o kılıç, Trikopolis’e ait değildir. Bu kesin. O kadar kesin ki, kılıcın sahibi olduğu iddia edilen şahıs, yani Trikopolis, 1952 yılında Atina’da kendisini ziyaret eden gazeteci Hıfzı Topuz’a işin gerçeğini bir de kendi açısından anlatmış ve

kılıcının, teslim olmadan biraz önce kendi yaveri tarafından parçalandığını söylemiştir.

Teslim alan da, teslim olan da, yani olayın her iki tarafı da böyle bir kılıçtan söz etmiyor ve inkâr ediyorlarsa, bu kılıç nasıl oluyor da hala Askeri Müze’de “Trikopis’in kılıcı” diye sergilenebiliyor? Bu 85 yıllık yanlışlık ne zaman düzeltilecek? Ne zaman müzelerimiz efsanelerden arınacak ve Atatürk’e yaslanarak “hayatta en hakiki mürşit” olduğunu söyleyip durduğumuz bilginin sergilendiği mekânlar haline gelecek? Merak ediyoruz.”

<http://www.mustafaarmagan.com/yaziGoster.php?yaziNO=1044>

E-posta: 32 - Kurtuluş Savaşımızda Yunan Başkamutanı Trikopsis ve Afyonkarahisar'lı Ahmet Çavuş

Değerli Dostlar;

Trikopsis'in kılıcı konusunda bunca söylenenden sonra ben de gidip Devlet Arşivleri'nde bir Katalog taraması yaptım.

Devlet Arşivleri'nde Trikopsis'in kılıcı ile ilgili bir kayıt var.

Arşiv belgesini görmedim. Araştırmacılar gidip bakabilir. Kayıt numarasını veriyorum:

Tarih: 9/4/1932**Sayı:** Dosya: 433317**Fon Kodu:** 30..10.0.0**Yer No:** 254.713..13.

Arşiv Belgesi : "İstanbul'daki müzenin birinde Yunan Genaralı Trikopsis'in kılıcı ve kasketinin kaldırılması için eski Muhariplerin tepkilerini dile getiren İvradini Gazetesi'nde çıkan yazı."

Devlet Arşivlerine üye olanlar internet üzerinden de bakabilirler.

<http://www.devletarsivleri.gov.tr/katalog/>

Bundan sonrası araştırmacıların işi, bu dosyayı burada kapatıyoruz.

Sn. Osman Ünlü'nün notları gelmedi. Geldiğinde <http://www.aytam.org.tr> adresinde yayınlayacağımız e-kitaba ekleyeceğiz. E-kitabımızı "Kurtuluş Savaşımızda Yunan Başkamutanı Trikopsis ve Afyonkarahisar'lı Ahmet Çavuş" adıyla yakında sizlere sunacağız.

Saygı ve sevgilerle,

Av. Kadir Daylık – 28.02.2007

E-posta: 33 - Kurtuluş Savaşımızda Yunan Başkamutanı Trikopsis ve Afyonkarahisar'lı Ahmet Çavuş

Bir süredir yurt dışındayım. Babamdan açıklamalar geldi, haftaya döndüğümde toparlayıp göndereceğim.

Saygı ve sevgilerle...

Ahmet Ünlü - 01.03.2007

E-posta: 34 - Babam Ahmet Çavuş

Değerli Dostlar;

Kurtuluş Savaşımızda Yunan Başkomutanı Trikopis ve Afyonkarahisar'lı Ahmet Çavuş dosyasını Gazi Ahmet Çavuşun oğlu Osman Ünlü'nün anlatımı ile kapatıyoruz. Tüm yazışmaları e-kitap olarak <http://www.aytam.org.tr> sitesinde yayımlayacağız. Başka konularda buluşmak üzere sağlıklı kalınız.

Av. Kadir Daylık - 10.03.2007

Gazi Ahmet Çavuşun oğlu Osman Ünlü anlatıyor;

Babam Ahmet Çavuş'un Doğum tarihi 1890'dır. Ana adı Ayşe, baba adı Halil'dir. Dört erkek, iki kız olmak üzere altı kardeştir.

Halil Dedem; Sinir köyündeki (şimdiki adı Tınaztepe) arazisi ve değirmeni olan zatmış. Öldükten sonra değirmenin bahçesine gömülmüş. Eskiden'Hacı Beşirlerin Değirmeni' olarak anılırdı

Babamın ağabeyi Abdullah amcam, Yemen'de şehit olmuş. Diğer ağabeyi Mehmet amcam, Osmanlı Ordusunda başladığı askerlik görevinde Rumeli ve İstanbul'da görev yapıyor. Kurtuluş Savaşına katılıyor, sonra tabur komutanı rütbesiyle (kıdemli binbaşı) ordudan ayrılıyor ve Ayvalık'ta kurulan Mütevelli Heyeti Başkanlığı'na getiriliyor. Bir diğer ağabeyi Osman amcam; gözünü çiçek hastalığından kaybetmiş; onun için o sıralar askerlikten muaf tutulmuş ve değirmeni çalıştırmış. 1925 yılında ekonomik sıkıntı nedeniyle değirmen satılmış. Ablaları Atike ve Şerife ise asker eşleri olarak Afyon'da yaşamışlar.

Babam Ahmet, altı yaşlarında yetim kalmış, sekiz yaşlarında, babaannemle, o sıralarda Rumeli'nde Tabur Komutanı olan amcam Mehmet'in İstanbul'daki evine gitmişler.

İstanbul'da Mehmet amcamın ve bacanağının (amcamın bacanağı da tabur komutanı imiş.) küçük çocukları ile ilgilendiğinden, uzun süre çocukların ve ailenin başında durmuş ve okula gitme şansı bulamamış; ta ki amcamın ve bacanağının, İstanbul'a tayinleri çikana kadar.

Babamın ilgilendiği bu çocuklardan biri, Mehmet amcamın oğlu Celalettin (ÜNSELİ) daha sonra 1953'de Diyarbakır valisi oldu. Diğeri ise 1957'de Hava Kuvvetleri Komutanı olan Hamdullah Paşa'dır.

Ağabeyi Mehmet Rumeli'nden İstanbul'a döndükten sonra, babam Jandarma okuluna yazdırılmış. Askerlikle beraber okulda terzilik eğitimi almış. Balkan bozgunundan sonra okul kapatılmış. Babam eşkiya takibinde görevlendirilmiş. İlk görev yeri Bandırma ve civarı...

Aklımda kalan bir hatırası şöyle: Türk eşkiyayı sıkıştırmışlar. Eşkiya babama seslenmiş; "Atma çavuş atma. Karşıda Rum eşkiya Yorgi var. Ben orduya kızanlarımla beraber katılayım. Hep beraber, memleketi kâfirlerden temizleyelim." diye seslenmiş ve katılımdan sonra, bölge Rum eşkiyadan arındırılmış.

Daha sonra Çanakkale savunmasında bulunmuş. Ordular dağılımında, kafasında planladığı gibi hareket edip, önce Afyon'a gelmiş, sonra Ankara'da düzenlenen orduya katılmış.

Babam da Trikopis'ten bugünlere kadar kalan eşya yoktur. Trikopis esir edildiğinde giysileri ve çizmesi babama verilmiş. O da bunları kullanmış ve eskimişler. (Bu bilgiyi

zamanında kendisi ile görüşen gazetecilere de vermiş.). Ayrıca Diyonis'in olduğu söylenen bir saat var. Babam saati düşürdüğü için hasarlı durumda...

İstanbul'da büyüüp 30'lu yaşlarda Afyon'a dönmüş, askerden terhis olduktan sonra 34-35 yaşlarında annem Emine (Pancar ailesinden, İKBAL'in kurucusu Salim Pancar'ın kardeşlerinden.) ile evlenmiş. Jandarma okulunda aldığı eğitimden başka eğitimi yok. Elimizde diploması gibi bir belge bulunmamaktadır.

Afyon'da ki yakın arkadaşları konusunda bir şey hatırlamıyorum.

Askerlik bittikten sonra, Kolordu komutanlığı; o zamanki adı kumpanya olan, Devlet Demiryollarına yerleştirelim demiş. Anneannem; kızım gurbete gider, diye; razı olmamış.

Sonra hapisanede başgardiyen olarak, işe başlamış. Yaşı elli beşi bulunca, işine son verilmiş. Ne emeklilik var, ne ikramiye. Adeta boşlukta bırakılmış.1946 yılında vilayet nokta bekçiliğinde görev verdi. Biz yetişinceye kadar bu görevde kaldı.

Babam devlete verdiği hayatının, karşılığını alamadan öldü. Kendisi; 1900-1922 harplerinde; Abdülhamit'in indirilişi harekâtına katılan, Harekât ordusu komutanı Mahmut Şevket Paşa'yı vuran kişiyi; İstanbul'da adını hatırlayamadığım bir hanın tuvaletinde, yakalayan ekibin de içinde bulunmuştur.

Ahmet Çavuş'un altı çocuğu olmuş. En büyüğümüz Cemalettin ÜNLÜ (Bir zamanlar yayımlanan ULUS Gazetesinin Yazı işleri Md. ve Kıbrıs Basın Ataşesi)ve ablamız Hatice ile en küçük kardeşimiz Müfide öldü.

Üçüncü çocuğu ben Osman, dördüncü çocuğu Selçuk ve beşinci çocuğu Vedat, İzmir'de yaşıyoruz.

Afyon'da ki evimiz 'Ulu Camii Caddesi No:20 adresinde idi. Şu anda artık bu adreste ev yok. Yakın zaman öncesinde belediye tarafından yıkılmış ne yazık ki... Evimizin, Ulu Camii'nin yapılışı ya da restorasyonu sırasında 1200'ler de inşa edildiği rivayet edilirdi. Sokak kapısı Ulu Camii kapısı biçimindeydi. İç planı eski Selçuklu mimarisi tarzında idi.

Şimdilik başka hatırladığım bir olay yok.

Selamlar.

Gazi Ahmet Çavuş'un Oğlu
Osman ÜNLÜ - 09.03.2007